

ELŐFIZETÉS.

HÍLYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy hónap 3 k. 60 l.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy hónap 3 k. 80 l.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vesztak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 38.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 31.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, február 17.

Meghiúsított

oroszlámadások.

Budapest, február 16. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Dornawatrától északra zárótűzünkkel
meghiúsítottunk egy orosz támadást,
visszavertünk egy ellenséges járőr-
vállalkozást.

Olasz harctér:

Nincs különös jelenteni való.

Délkeleti hadszíntér:

Egy francia ezred tüzérrel Kórea felől
megtámadta az e helységtől nyugatra álló
osztrák-magyar határ-
vadászszázadokat és albán formációkat.
Csapatunk anélkül, hogy erősebb harcra
bocsájtkoztak volna, a magaslati állásaikba
vonultak vissza. **Hőfő** altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Németek nagy győzelmé a Champagneban.

Berlin, február 16. (Hivatalos.)
A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Armentierstől északra és a Somme területén a
tüzértevékenység éjjel fokozódott. Armentiertől
északra, Lestől nyugatra és az Ancre mindkét
partján az árkokot gyülekező ellenséges
gyalogságot megsemmisítő tűz alá vettük.
Ennek következtében a támadások nem
fejlődtek ki. **A Champagneban** Ripontól délre
tüzértevékenység és aknavetők által történt
hatásos tüzelőkészítés után gyalogságunknak
körültekintéssel és erélytelő végrehajtott
támadása teljes sikerrel járt. **A Champagneban**
Test és a 185. számú magaslaton 4 ellenséges
vonalat 2500 méter szélességben és 800 méter
mélységben rohammal elfoglaltunk, 21 tisztet,
837 főnyi legénységet elfogtunk, 20 géppuskát
és 1 aknavetőt zsákmányoltunk. Veszteségeink
csekélyek. **A franciák** veszteségeit fokozza az
eredménytelen ellentámadásaik, amelyeket este
és ma reggel intéztek a tőlük elragadott állás
ellen. **A Mosel nyugati partján** felderítő
osztályok előretörései alkalmával 94 foglyot
szállítottak be, nagyobb részt a harmadik
francia vonalból. **A repülő** tevékenysége
mindkét részlől éjjel-nappal élénk volt. Az
ellenség

Ez a kimerülés?

Most csaholjatok entente-kuvaszok,
most harsogjátok a világ fülébe otromba
hazugságaitokat a mi, vagy a németek
kimerüléséről. Nem mulik el nap, hogy
százféle variációban ne találkoznánk
azzal a hazugsággal, amely ebben az
egyetlen mondatban tömöríthető össze:
a központi hatalmak végsőt vonaglanak.
Ennek az örületes és bárgyu hazugság-
gyárnak Angliában szerelik a motorjait,
ott készülnek összes csavarjai, lemezei,
ott szítják a kazán tüzet és onnét küldik
el tengeren innen, tengeren túl a mérgező
anyagokat, amelyekkel meg akarják
mételyezni körülöttünk még a levegőt is.
A ferdítéseknek ez a szédületesen nagy
üzeme most szörnyű zavarba jut. Mit
kezdjen a mai nap tüneményesen nagy
szerű eseményével? Az történt ugyanis,
hogy a németek, ezek a „teljesen
kimerült“ legények fényes győzelmet
arattak a franciák fölött. A mai hivatalos
jelentés, amelyet briliáns szemekkel
szeretnénk kiveretni, hírül adja, hogy a
Champagneban a németek behatoltak a
francia frontba és elfoglalták a 185.
számú magaslatot, amit annak idején,
amikor a franciák ragadták el szövetséges
ünktől, felbecsülhetlenül nagy győzelemnek
minősítettek. **Monnyivel** nagyobb-
nak kell tekintenünk azt a diadalt,
amely több száz francia foglyot is
eredményezett. Ennyi fogoly most a
háború utolsó stádiumában, amikor
minden hadviselő úgy vigyáz katonájára,
mint az anya egyetlen gyermekére,
akkora eredmény, akár a harcok elején
sok ezer ember elvétele. **S a franciák**
hiába próbálták helyrehozni kudarcukat.

Most lesz dolguk az ellenség hivatásos
ferditőinek. Elkészülhetünk rá, hogy
holnap is a németek „hasztalan erőlködés-
t“ igyekeznek beadni az élet-halál harc
végső kitejlődését leső széles e világnak.
De az se lehetetlen, hogy az egész
champagnei ütközetet egyszerűen el akarják
sikasztani. Ez azonban nem sikerül nekik.
A véres, nagy porondot, amelyen nemzetek
marcangolják, harapdálják egymást,
most már közlől figyelik a semleges
országok és jól látják a tehetetlen
dühében ordító entente sors-hajójának
vészes recsegése között való súlyedését.
Rajtuk már Amerika se segíthet és talán
már a tavasz első édes, bűvös napsugara
meghozza azt, amit ők nálunk oly régen
várnak: — a végkimerülést. **De Angliában.**

légi harcban védőágyunk tíze és gyalogsági
tüzünk következtében 7 repülőgépet
vesztett.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy
harcvonala:

A Keleti tenger és Dnyeszter között a
hóviharban és a hidegben csak egyes
szakaszokon volt élénk a harci tevékenység.
A Bystritza és Solotwinskánál előőrseink,
Bohorodzanytól délkeletre, visszavertek
egy orosz támadást.

*József főherceg vezérezredes harc-
vonala* és *Mackensen* vezértábornagy
hadcsoportjánál a helyzet változatlan.

Macedóniai harctér:

Semmi ujság. **Ludendorff**, első fő-
szállásmeister. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

A császár köszönete.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti:
A császár a Rypontnál elért siker alkalmával
a trónörököséhez a következő táviratot
küldte: „Vezéremhez és csapataimhoz. **A**
Champagneban történt győzelmünk precíz
előkészítő magatartásukért köszönetemet és
elismerésemet fejezem ki vezéremnek és
csapataimnak.

LEGUJABB.

Ejje! 2 óraker érkezett
teletjelentés.

Beszűntették a francia kereskedelmi
hajózást. — A párisi lapok két oldalasak.

Hágából jelentik: Párisi táviratok
szerint ma jelentek meg először a
párisi lapok két oldalnyi terjedelemben.
Jelentik továbbá, hogy bevezetik Párisban
a lisztjegyeket, a vaj, cukor és a kávé-
jegyek használatát. Rendelet jelent meg
arról is, hogy a vendéglőkben a vendégek
ebédje és vacsorája legfeljebb két fogásból
állhat.

A Timesnek jelenti Washingtonból:
Az amerikai sajtó igen pesszimisztikus
hangon ír. Mindenütt annak a véleménynek
adnak kifejezést, hogy az elnöknek
további lépést kell tenni a háborúhoz,
mert — azt mondják — nem lehet tünni.
Az amerikai hajózást szüneteltetését. **A**
Lynau Law elsüllyesztése nem tekinthető
casus bellinek és ez az eset a többi
szimpptomákkal kapcsolatosan arra enged
következtetni, hogy Németország nem
vonul vissza elhatározásától, hanem

ellenkezőleg magával ragadja Ausztria-Magyarországot is. Amerikában nagyon aggodnak a Törökországban és Bulgáriában élő amerikaiakért.

Az angol alsóház legközelebbi ülése elé nagy érdeklődéssel néznek, mert igen fontos kijelentéseket várnak. Különösen nagy érdeklődéssel várják Lloyd George nyilatkozatát a szolgálati kötelezettség kiterjesztéséről, a behozatalnak megszorításáról.

A svájci lapok közlik, hogy a francia kormány tekintettel arra, hogy az

Petár királyt husz évi börtönre ítélték.

(Amikor Bokszegre menekült a lázadó Karagyorgyevita.)

— Baját tudósítók telefonjelentése. —

Az oroszok-magyar csapatok által elfoglalt szerb fővárosban, Belgrádban nagytakarítást rendeznek hatóságaink. Különös figyelmet fordítanak arra, hogy mind azt a személyt, amely a Karagyorgyevics-dinasztia a szerb köztudományra magfelfűzésére összegyűjtött, eltávolítsák az utcáról, mert ennek a szerencsétlen őrszágának a sorsát az peccáta meg, hogy Petár király el tudta hitetni népével, hogy a monarchia Szerbiának született és esküdt ellensége.

Ma a hazugság az alapja a szerb nép tragédiájának. A meghódított ország kormányzását vezető férfiak feladatát alkotja az is, hogy a belgrádi állami titkos levéltárból összegyűjtött mindazokat az adatokat, amelyek bizonyítékkal szolgálnak arra, hogy a monarchia volt az, amely a Karagyorgyevics dinasztianak érdemén kívül támasztól és segítőül állott oldalán mellett s a világtörténelemben minosen párja annak a gátlásnak, amelyvel ez a vérrel fertőzött országház a jéért fűzetett.

Mint Belgrádból jelentik, a volt szerb belügyminisztérium titkos levéltárból három rendkívül érdekes aktaí tiszte kézzé a kormányzóhoz, mind a három 1878-ban íródott s annak a bizonyítékul szolgál, hogy a Karagyorgyevics dinasztia, amely már akkor belső forradalom és vér árán akarta megarozni Szerbia trónját, ekkor a világon nem talált menedéket, csak nálnak.

Az első akta egy körözés parancs, amelyből megtudjuk, hogy Karagyorgyevics Sándornak és Petár és Lukics Filóta földbirtokos, valamint Jeanovics György és Gyukovics Péter — a két utóbbi boszniai lakos — 1898. november 9-én a belgrádi hadbírószék által hazatérésük miatt meg lettek idézve, de nem jelentek meg. Felszólítja a bíróság valamennyi rendőrséget és az összes kerületi esendőrséget, hogy az elsőb említetteket kerítsék kézre és állítsák elő.

A másik hivatalos okmányból, mely 1878. december 22-én kelet, már arról értesülünk, hogy Karagyorgyevics Péter és büntársai a legszörvösebb körben megindult nyomozás ellenére sem voltak elfoghatók, mert Péter a csendőrségek és rendőrszerektüzek megállapítása szerint megszökött és az aradmegyei Bokszegre menekült, ahol édesapja birtokán tartózkodik.

Végül a harmadik okmány, melyet a szerb belügyminisztérium 2861. szám alatt adott ki 1878-ban kelet és a következőképen szonerteti már a hadbírószéknek is szonumáción hazett ítéletét, amely a következőképen hangzik:

— Köszögtelenül ismeretes, hogy az előbbi évben a papoldi hatvani lázadómái részt vett és az ország területéről elmenekült Karagyorgyevics Péter, Sándor és, valamint büntársai, akiknek elfogatása ismét a törvényes intézkedések megtörténtek, Magyarország területén tartózkodnak és ezért tudomására adjuk a hatóságoknak, hogy neha most is fennáll az a kötelezettségük, hogy az említettek kézrekerítésére mindent meg kell tenniük, a hadbírószék azonban a lázadók felett már ítélt, miután megállapítást nyert, hogy az ország alkotmánya és területi épsége ellen hűtlenséget követtek el. A katonai bíróság Gyukovics Pétert és Talakovicsot halálra, Karagyorgyevics Pétert és Lukics Filótát súlyos vasban eltöltendő husz évi börtönre ítélt.

utóbbi napokban a hajóvesztések állandóan növekszenek, a további rendelkezésig az egész kereskedelmi forgalmat a Földközi tengeren beszüntetik.

Pétervári jelentések szerint Galyoin herceveg a cárnak bemutatta a dumában tartandó programbevezetőt. A cár a kéziratot több változtatást tett és kijelentette, hogy a beszédet liberálisabb szellemben kell megtartani.

Hivatalosan jelentik, hogy eddig 5 svéd hajó sülyedt el az elzárt tengerreszekon.

A belügyminiszter utasítja az összes hatóságokat, hogy nevezettek, ha az ország területére lépnek, azonnal tartóztassa le a szolgáltatása át a bíróságnak.

Petár sohasem került börtönbe, itt élte világát Magyarországon, majd Svájcba ment, ahol elő készítette az Obrenovics dinasztia kipusztítását és a vérrel bezenyezett trónra jutva a mai világháborúnak egyik megindítója lett.

Iglau város tanácsosa zsirt akart kioszempészni a Béoskaból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Azt is lehetne címnék adni: A csehok Bácsmegeyében. Uffutakról kendert vittek Bielitzbe, Torzsáról meg mástól vagon zsirt akart elszállítani a csehországi Iglau város egyik tanácsosa. A határrendőrség éberségének köszönhető, hogy zsirtalan napjaink számát nem sikerült gyarapítani a zsirtbanutazó cseh városi tanácsosnak.

A kulai járásban fekvő Torzsa község egyike Bácsmegeye leggazdagabb falvainak. Józán, szorgalmas, takarékos sváb nép lakja, a mely nagy pénzekkel szokott a szomszédos Verbászson bevásárolni. A határrendőrség kiküldöttjei a rekvirálást ellenőrző utjukban csütörtökön Torzsára is belátogattak, ahol az egyik kocsmában nagy büszkeséggel mesélték el a polgári ruhás határrendőröknek a svábok, hogy egy igazi Stadtrat, egy valósgos városi tanácsos tartózkodik a községben, akivel jó üzleteket kötnék.

A detektívek erre elmentek a messzről jött tanácsost nézni. A kulai kocszempésző ügyből kihírdett és közrepet viró ifjabb Sohl Jakab ottani gazdánál vig poharazás közt akadtak rá. Az igazoltatás során kitudt, hogy Beer János iglauri városi tanácsos, aki a községben 186 mázsa zsirt vásárolt össze Sohl Jakab útján. A mult év decemberében is volt már Beer tanácsos ur Torzsán, amidőn 50 mázsa zsirt

vett Iglau város részére s szállítási igazolvánnyal ki is vitte. Most is találtak a zsebében egy 55 mázsa zsirtól szóló igazolványt, továbbá egy német nyelvű táviratot Iglauról, a melynek polgármestere arról értesíti, hogy a vásárlásait szüntesse be, mert nincs kilátás rá, hogy a kiviteli engedélyt a város megkapja.

De a tanácsos már 140 mázsa zsirt és 5 mázsa füstölt húst összevásárolt, amiért 160,000 koronát fizetett ki. Csak azon volt megakadva, hogy miként fogja áruját Iglaura szállítani. Epen ezen törték ifjabb Sohl Jakabbal együtt a fejüket, amidőn a határrendőrök megjelenetek s megoldották a problémát. Az iglauriak részére szánt zsirt és füstölt húst lefoglalták, az elszállítást letiltották, Beer tanácsos urat az igazoltatás után szólnak eresztették, ifjabb Sohl Jakab ellen pedig az eljárást megindították.

Utolsó akkord.

(A közlelmezési bizottság elismerése Lócs Rezsőnek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közlelmezési bizottság ma délután tartotta utolsó rendes heti ülést, Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. Lócs Rezső helyettes-polgármester, gazdasági tanácsnok gyengélkedése miatt jelentését Zubor Andor főjegyző terjesztette elő. A jelentés kisebb jelentőségű folyó ügyeket tartalmazott, melyeket a bizottság egyhangulag vett tudomásul.

Ezután Varjassy Lajos polgármester előadta, hogy a tanács elhatározta, hogy a hatóságai élelmiszerüzleteket, — kivéve a 13-as számú és a liszt, tej, cukorközpontot, — feloszlatja. Ehelyett élelmiszerközpontokat állít fel, ahonét az élelmiszerek a kereskedőknek lesznek kiadva. Ezentul tehát, — mondotta a polgármester, — nem lesz szükség arra, hogy a bizottság hetenként ülésezzen. Ismerteti a törvényhatósági bizottság intézkedését, melyből senkire olyan sérelem nem származik, ami érzékenységet bánthatná. Nem tartja indokoltak Lócs tanácsnok érzékenységet. A közlelmezési bizottságot ezentul majd csak rendkívüli esetekben hívja össze, eddigi munkásságáért köszönetet mond.

Műtek Lajos dr. fájllja Nagy Sándor dr. indítványát, amelyet meggondolatlanak tartott kezdettől fogva, hiszen Nagy Sándor de egyetlen egyszer sem tartotta szükségesnek, hogy a közlelmezési bizottságnak pénteki ülésére elfaradjon. Hol van Adler Andor, Elek Armin, Weisz Dávid, Hoffmann Antal, Kosztka Emil, Maresch Gyula és hol van a kereskedelmi és iparkamara? Mindezek eleinte tagjai voltak a bizottságnak, de amikor a munka neheze következett, elmaradtak az ülésekről. Nem csodálkozok Lócs Rezső érzékenységen, hiszen ez a bizottság tudja legjobban, hogy elnöke mennyi lelkismeretességgel, egészségét fejtáldozva, teljesítette feladatát és csak köszönettel tartozik ezért neki mindenki. Ezért indítványozza, hogy a bizottság elnökének jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

Az indítványt a bizottság egyhangulag elfogadta. Ezután Szacsavay Zsigmond, Arad város közlelmezési biztosa indítványt adott be, amelyben felhívja a bizottság figyelmét a kereskedők szigorú ellenőrzésének szükségére. A beadványban többek között ezt mondja: „Helyezini meggyőződés szempontjából magam is togom többször bejárni az üzleteket és ahol udvarián bánásnak, áruelejtésnek, vagy vissza tartásnak jövök nyomára, ott rögtön megindítatom a kihágási eljárást.”

Japán segíti Amerikát?

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Daily News jelenti: Az amerikai kormány a japán kormánytól megnyugtató kijelentéseket kapott, melyek szerint Japán segíteni fogja az Egyesült-Államokat Németország elleni háborújában. Az angol sajtó szerint a keleti államok állásfoglalásában nagyarányú változás állott be, fölhagytak béketörekvéseikkel és készek Wilsont a háboruban követni.

A Daily Telegraph jelenti: *Általában biztosra veszik a háborút Németország ellen.* Newyorki előkelő körök nem értik, hogy a kormány miért titkolja elhatározását. A feszültség az egész országban nagy, a kormány lázas tevékenységgel dolgozik a segédforrások mozgósítása érdekében. Hét szakemberből álló albizottságot alakítanak, amelynek feladata lesz a szállítás, élelmezés, fűszerelés és munició kérdéseit intézni. A Wallstreeten 500 millió dollárra rugó 3 százalékos kölcsön kibocsátását várják. A döntést bármily irányban megnyugvással fogadná a közvélemény.

A Daily Newsnek jelentik Newyorkból: Az utóbbi napokban az amerikai munkások különbség nélkül Wilson elnök mellett foglaltak állást. Gompers Sámuel munkásvezér vezetése alatt munkásvezető bizottságot alakítottak, melyben az ország összes népfajai képviselve vannak. Ez a mozgalom az ország nemzeti szellemének ápolását jelenti, amit az Egyesült Államokban eddig sohasem észlelhettek.

A Daily Cronicle jelenti: Newyorkban Bryannak az a lépése, hogy a német kormányral szikratáviró útján tárgyal, súlyos következményekkel járt. A Kölnische Zeitung tudósítóját, aki a tárgyalásokat szikratáviró útján közvetítette, kiutasították Amerikából és a tudósító most már Bernsdorffal együtt elhagyta az Uniót. Danieli tengerészeti miniszter, aki a táviró továbbítására engedélyt adott, kijelentette, hogy azt hitte, hogy a német hírlapíró

tudósításokat küld és nem tudott arról, hogy diplomáciai kérdéseket tárgyalnak a távirón. A kormány most annak megállítására, hogy az amerikai békebarátok idegen hatalmak játékszerévé legyenek, törvényjavaslatot készül benyújtani, mely ötezer dollár pénzbüntetéssel és három évi börtönnel súlytaná azokat, akik akár szóban, akár írással érintkezésbe lépnek, vagy bármilyen tevékenységet fejtenének ki aziránt, hogy befolyásolják az amerikai kormányt bármilyen más állammal folytatott tárgyalásait.

Hajók szorgalmas

elsüllyesztése:

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

London. Az alsóház mai ülésén Bonnar Law bejelentette, hogy Lloyd George miniszterelnök e hó 19-én nyilatkozni fog a kormánynak a tengeralatti háborúval kapcsolatos intézkedéseiről és a benozatali és földművelési kérdésekről is.

A Reuter-ügynökség jelenti: A „King Alfred”, a Margorita 2784 tonnás, az Asturdi és Szeland angol gőzösök elsüllyedtek.

A Lloyds-ügynökség jelenti: A Alicia és Perga angol gőzösök elsüllyedtek.

Christiánia. Norvégia január havában 44 hajót vesztett, 68484 tonnátartalommal. Norvégia részére 115000 tonna hajó készül amerikai hajógyárakban, de az Egyesült-Államok kormánya ezeket most lefoglalta. Ellenben hajlandó ezért Norvégiának 500 korona tonnánkénti kártérítést fizetni, ami összesen 600 millióra rug.

A Daily Telegramnak jelentik Newyorkból: Az amerikai hajósválla-

latok engedélyt kértek arra, hogy az angol kikötőkben horgonyzó hajóikat ágyukkal szerelhessék fel és így vízszatérhessenek Amerikába.

Az amerikai tengerészeti és hadügyminiszter lázasan folytatják előkészületeiket. A Chacepeake öbölben levő Monroe erődöt új átgépekkel szerelték fel. Az összes repülőgépeket és szikratáviró állomásokat lefoglalták. A semleges államokkal eddig fenntartott szikratáviró összeköttetést megszüntették és a szikratávirókat egyedül az állam használhatja fel.

Rotterdam. Az amerikai Aero klub feliratot intézett a kormányhoz, hogy tagjait és repülőgépeit hajlandó a háború szolgálatába állítani.

Router jelentés: A Cagliari mellett elsüllyesztett Liman Law egy stoner volt, amelyet osztrák-magyar tengeralattjáró bombavetéssel gyújtott fel. A tüzet messzire látták.

Olasz lapok szerint Lansing már a keddi értekezleten hajlandó volt a kereskedelmi hajóknak elzárt területeken való utjukra katonai oltalmat adni. Azonban Pater hadügyminiszter és Daniels tengerészeti miniszter kijelentették, hogy az Unionnak ez nem áll módjában. Wilson ezt a nézetet nem osztja.

Közös közéletelmezés. Bécsből jelentik: Bécs, Budapest és Berlin közéletelmezési hivatalainak együtt működése a legközelebb aktuális stádiumba lép és a hivatal kiküldöttjeit már ki is neveztek. Magyarország részéről Kiszely Gyula osztálytanácsost és ennek helyettesévé Kirchknopf Ernő főhadnagyot neveztek ki. Németország Budapestre Becker kormánytanácsost és Ausztria Korinek osztálytanácsost küldte ki Budapestre.

Kittintetés. A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Hamerl Miksa 33. gyalogezredbeli főhadnagynak a legfelsőbb díszes elismerés tudtul adassék.

Mi lett Bécsből?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A híres bécsi kedélyesség, ami a fiakkorosságtól kezdve a spiszbünger hajlamokkal megáldott miniszterekig minden beenszülttben meg volt, — egyre fogyott a háborus hónapokkal, míg végre teljesen eltűnt a polgári élet nehézségeinek nyomása alatt. Amikor hóban-lagyban a heringmódra zsufolt vonaton keserves késedelemmel megérkeztünk a császárvárosba, rögtön észrevesszük, hogy alaposan megváltoztak a viszonyok. A pályaudvar hihetetlenül piszkos, a hordár kevés és aki van durva, a kocsiért vad küzdelem folyik s a győztes az marad, aki a kocsisok gorombaságaira még gorombább választ tud adni. Hol van az idő, amikor gyönyörűséget talált az utas abban, ha az elegáns fiakkorbe szállva, sebessen végighajtatott a ragyogó lényárban uszó metropolison? Ma cammogó taxi visz a hepehupás, sikos uton a vaksötét utcákon végig. A világítás sokkal gyarlóbb, mint Budapesten, a kávéházakból is csak pisla fénycsalogat, akár a kurtakorcsma a szegénylegényt.

Ha a kocsi szerencsésen eljutott a szállóba, akkor ott azzal fogadnak, hogy nincs szoba. Megkezdődik a vándorlás a kocsis káromko-

dása közben, míg végre kiköthet az ember az egyik hotelben. A portás, vagy az igazgató minden udvariasság nélkül tudatja, hogy csak néhány napra adhat szobát, mert hosszabb időre tiltja a szabályrendelet. Talán legközelebb már szállójegy is lesz. Ez nem tréfa, mert a helytartóság komolyan foglalkozik a kérdéssel.

Az ember mindjárt az első napon kitapasztáhatja a bécsi életet. Mondjuk, este érkezik és pedig a három hústalan nap egyikén. A szálló vendéglőjében az a kis meglepetés éri, hogy nem kap kenyeret. Ki kell mennie a portáshoz, aki fehér zacskóban egy darab kis kenyeret nyújt át öt. fillér ellenében. Micsoda kenyér! Színe tarka az árpakorpától, vagy mitől, itt-ott szárazasziák látszanak benne. Az ize természetesen megtelel az alaki külsejének. A vendéglői étlapon halak és tojástételek vannak, amelyek zsír és vaj nélkül készülnek. A magyarok gyomra nem igen veszi be egyik ételt sem. A Budapesten kedvelt gomba tojással ehetetlen, mert a gomba valami csirizes mártásban uszkal, amelyen néhány borsónyi sárga sziget képviseli a tojást, illetőleg a tojás pótló anyagot. Volt az étlapon halgulyás is. Hát ez egyszerűen fürtelem. Nem egészen friss hal pirosra festett, zsirtalan, hagyma nélküli lében, krumpli helyett fehér répával. A

tészták, torták, vaj helyett valami olyan pótszírral készülnek, amelynek aromája a petróleum és a korból közt a középhelyet foglalja el. Ez az étlap a jobb szállókban járja. Hogy a polgári vendéglőkben mit főznek, arról nem volt bátorságunk meggyőződést szerezni. Azokon a napokon, amikor húst is szabad adni, természetesen bővebb az étlap, de azért hiányzik róla a szárnyas, amely egyáltalában elkerüli Bécsot.

Ha az ember gyomra megszenvedte a vendéglőt, akkor üdülésre elviszi a kávéházba. Ott azonban még jobban megsanyargatják. Reggel adnak sötét, rosszízű tejeskávét. Dél előtt tíz óráig este nyolc óráig nincs feketekávé sem. Egyébként csak gyenge teát és vízzel főzött hamis kakaót. Minden italnak valami furcsa mellékíze van. A sütemény olyan, hogy a falusi cukrász is szégyenlené magának vallani. A cukerral rendkívül takarékoskodnak, úgy hogy félig keserűen issza az ember a kávé és teát. Só nincs, csak a vendéglőkben este nyolc óráig 10-ig. Akkor aztán zsufolva is van minden asztal s a krigliket ugyancsak szorgalmasan üríteti a beenszültt bécsi ember.

A szórakozás minimális. Mozik, varieték, tánchelyiségek, koncerttermek zárva. A színházak hidegek. A bécsi népéneknek, az úgynevezett Schrammel-eknek még az irtag-

IRODALOM ES MÜVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjúsági és népies előadás: *A falurossza*, népszimű.

Este fél nyolc órakor, rendező helyárrakkal: *A kék róka*, másodsor.

A kék róka.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Herczeg Ferenc. — Bemutató előadás. —

A szezon második parádás darabja. Az első a *Farsang* volt. Sem az, sem ez nem nyugtató zavartalan művészi élvezetet. Az az újfogás, amely színházi körökben és a sajtóban a Kék róka fogadta talán inkább az érdekes magyar írónak, mint a darab érdemeinek.

A kék róka, Herczeg Ferenc írói pályájának a harmadik fordulójában áll. Az első forduló a Három testőr bájos története, a Gyurkovics könyv szellemes ötlete, fordulatok dialógja. Ezek tették Herczeg nevét jéhangsúvá a színpad világában. S nem is érdemtelenül, mert a pompás kis darabokból melegen érző szív, egyszerű ismétlés és játékosan mesélő kedv beszél. S még valami: a közönség izgatott teljes ismerete.

A második fordulóban Bizánc egyszerű tragédiája áll. A legszebb magyar költői mű, amelyet valaha írtak. Ha a harmadik felvonás rajza nem volna szétfolyó, s ez meg nem lazítaná a szerkezetet: oda merném állítani a legnagyobb magyar tragédiák mellé. Az írónak ebbe a periódusába tartozik, ha nem is időrend szerint, de törekvésnek komolyságánál fogva legelő színpadi műveinek egyike. A dolgai nábob leánya, s a sokkal erősebb és medelméibb Éva bosszúhány.

Hocora hallgatás után ismét fordul az irodalmi pálya gősbője s a forduló mögött kibukkan — A kék róka. A három felvonás után önkéntelenül kérdések: Hol van a második Herczeg Ferenc? Hol van az a nagyvilágiasan kedves, nemes lakatos, de megejtő meleg hang, amely Herczegnek a legjellemzőbb tulajdonsága? Hiszen Herczeg mindig szeretett mesélni s mi szívesen is hallgattuk a meséit? A kék róka kának bizony nincs meséje. Az egész mese

jük is hiposztázis. Egyáltalában érekesz sehol sem hangzik és még a szatirnak sem féltől az utána. Alkalmunk volt megfigyelni este, hogy egy élénk színi előteremben három óra alatt egyetlen évig penégt sem bontottak ki. Apró részletek is bosszantják az embereket: nincs füstölő, ami van, azt elkaparintják a pincészek és szűlőportácsok s megerőltetés adják tovább; — lélekek a villamos-jegyek árát, vasúti csúszások, mint kétszer napon, reggel olcsóbb, mint előttem; — minden léte ember gyémánt rezes, mert kénytelen-kellettlen örökké marmarad-ot fogyaszt; — a jámborabb tömeg még a templomban sem talál meletet. És így tovább. Most még rácsabadel a népre a legújabb csopás, a villamosoknak reggel 8 óráig délután 5 óráig való szűntetés.

Nem csoda, ha ilyen körülmények közt nem szívesen időzik az ember Bécsben s ha delgát élvezete, sőt vissza. Azaz csak szíves, mert a pályaudvaron még egy baj lecsökedik róla. Lehetséges elutaznia azszal a vonattal, amelylyel akar, mert csak korlátozottan adnak ki jegyet s boldog az ember, ha a harmadik vonattal fordíthat hátat a városvárosnak.

egy ravasz kis pesti séta: az Andrássy-uti farsortól — a Váci utcáig. Ezen az utvonalon rohog egy vörös autó amelyből egy parányi lábú fehér betétes lakcipője kandikál ki. Taláskán volt az asszony? Vagy nem volt? Eh! nem vagyok én Herezeg Ferenc Rébusz bárója, hogy talányokat fejtegessek. Nekem eszelekmény kell a színpadon, élet elevenég, hus és valóság, — a találós mesék divatja lejárt. Pedig ez az egész színdarab egy modern találós mese. A kíváncsiságnak egy kapuját nyitva hagyta az író s most azon kandikálnak be az erotikumok kedvelői: Megesalta-e, nem esalta-e?

Igy nem játszunk. Ez nem dráma, nem komoly mű, nem a Bizánc irónak fokozott lelkesedése. Ez modern pesti tréfa, amelyben senki sem csinál kommit, de valóban érdekesről annál többet beszél. Az igaz, hogy mindenki nagyon szépen beszél. A regényíró és a költő Herczeg Ferenc megjelöltek olykor-olykor e beszélgetés folyamán, mintha felvillanó szemmel intene a közönségnek: — Itt vagyok, én vagyok itt a régi ismerősöd! Ilyenkor aztán megindult az a titkos és láthatatlan üzenetváltás a nézőtér és a színpad között, amely meleggé teszi a szíveket, lelkesíti a színészeket és mosolyt varázsol a figyelmű arca. Kár, hogy mindez rövid ideig tart. A költő vissza vonult a függöny mögé s utána hideg maradt a színpadon.

A színmű alakjában nincs meg a valószínűség. Ki látott valaha ilyen asszonyt? Akármilyen komplikált szerkezetű legyen is egy nő — mégis csak asszony. Az a játék, amelyet férjével űz, akár megcsalta, akár nem, még csak megérthető valahogy, de a szerelmeivel való bujádai egyenesen megmagyarázhatatlan. Azt is elhiszük, hogy olyan férj is van, aki feleségének és barátjának lelki életét olyan közönyösséggel tudja személni, mint Herczeg: Paulusa, de annak után sokkal okosabb embernek kell lennie, mint a hogy Herczeg rajzolja s nem szabad olyan szemrehányással illetni-e a felesége udvarlóját, mint ahogy azt a darabban, pipogya módon, Pál megcsalászi. Az udvarló rajzában csak a finomság, a legnagyobb gondnál talán ezen pepecsek az író, de találatok lelkesedése többnek és nagyobb-nak mutatja, mint a hogy eszelekedetei után elfogadni tudjuk. Trill báró alakja már valószínűbb, de viszont drámailag elfogadhatatlan a darabban, nem lévén egyéb egy jól kitűzött Deus ex machinánál, amelyet a szerző elől, mert momentán szüksége van rá, de aztán mindjárt ki is löki a darabból. A legvalószínűbb jellem a Lenesi alakja. Ez a kis lány egy kicsit ravasz, számító, egy kicsit butácska, de szerelmes és amit tesz megokoltan teszi, világos és átlátszó lelkében és eszelekedésében egyaránt. Ugyilátszik az egyetlen alak a darabban, amelyet a költő nem másolt, hanem teremtett. A többi alak, mintha láthatatlan költőlekekkel fogva tartaná az író, mintha nem tudna szabadulni tőlük, mert a valóságban ismeri őket.

De eszedátes az a drámaírói készség, a mellyel Herczeg ezeket az alakokat beállítja s általában az egész eszelekményben szűkölködő darabot felépíti. Itt sok helyen a virtuósnak eszelekedik, de hiába: semmiből még ő se tud valamit teremteni!

Az előadás gondos, sőt jó volt.

A komplikált női leiket, a szász arca asszonyt Harsanyi Margit asszony játszotta meg igazán szépen. Szerepét a legapróbb részletekig kidolgozta. Tudott büszke és szenvedélyes lenni, s tudott alázatos, kérő szerelmes asszonnyá válni. Minden erőre volt találó hangja és kifejező gesztusa. Csodálatos alak-

ját, — mely úgy él a színpad levegőjében, mintha állandóan sokszínű reflektor fénye kergetőznék fölötté — a legszebb sikerű aradi szerepei közé számíthatja. Kellemes meglepetést keltett *Blidar* Vali Lenesi szerepében, melyet ugyszólván az utolsó napon vett át egyik kollégájától. Meglépő otthonossággal, ügyesen és elevenen pergette le előttünk ennek a helyes kis leány a bájos mondani valóját. Az aradi színpad kis szerepeiben határozottan sokat fejlődött, s a mai siker azt bizonyítja, hogy nagyobb szerepekre is teljes bizalommal vállalkozhatik. Pál alakját *Szendrey Mihály* pompás játéka tette elfogadhatóvá. E lélektanilag labilis szerep a művészi készség és tudás minden eszközt próbára teszi. Szendreynek a legnagyobb dícséretére jegyezzük fel, hogy gondos alakításában át tudott hidalni olyan pszichológiai szakadékokat, melyek szinte áthidalhatatlanok. *Kiss Miklós* talán a legnehezebb feladat jutott. Teet kellett adnia egy árnyéknak, mely elválaszthatatlanul oda van nőve egy sudár női alakhoz, akinek titokzatos asszonyi lényé valóságos vakátája a szerelem szines esküvője. Ez az állandó villamos feszültség a Sándor életének egyetlen tartalma. Egy nő él benne és általa, akinek minden testi és lelki mozdulata egy verődik vissza róla, mint molya s szeméinek villama az ezüst tükörlapról. Ezt az alakot élővé tette Kis Miklós, játékaival lelket lehelt belé, férfiuvá nemesítette és megszépítette. Trill báró epizód alakjának *Kertész Dezső* szeretetreméltó egyénisége és művészete kölcsönözött jelentőséget.

A rendezés díszére válik az aradi színháznak. Szébb és gondosabb kiállítás régen nem láttunk színpadunkon, mint ma este. Ez azt bizonyítja, hogy — lehet ma is szépen és nemes stílusban dolgozni s igazán kívánatos, hogy folytatása következék.

A színház tele volt, a zenekar helyén is előkelő premisz közönség szorongott. (E. A.)

* A színház hírei. „Démonok” és „Grámkó”. Nem kevesebb mint két premiszről van szó a jövő héten és pedig mind a kettő kiváló, elismert szerző munkája. Alig készült el a vigjátéki egyáttis Herczeg Ferenc „Esküvőjével”, már is nagy ambícióval készült a legelsőlebbi újdonságra, a „Démonok”-ra, Hájós Sándor három felvonásos vigjátékára. A másik premisz a „Családító”. Zenéjét írta Walter Kelle, szövegét Eulich Urban és Willy Wolf. Jól ismeri, kipróbált szerzők munkája. Aki nevetni, mulatni szeret a színházban, ne mulassza el megnézni a „Családító”-t, melynek főszereplője ugyszólván a társulat összes tagjai. Vezető szerepek jutottak: Z. Váradi M., Járás B., Blidar, Benkóné, Bánházi T., Győző, Kiss M., Járás S., Kertész, Herold, stb. — Vasárnap előadások. Vasárnap délután 3 órakor „Tíz óra a záróban” kiváló operett kerül színpadra, este 7 órakor pedig „A kék róka” színdarabot sikerrel aratott vigjátéknak van a 3-ik előadása. — A délutáni előadások kezdete 3 órakor. Tekintettel az újabb szerep rendezésre, azért tette az igazgatóság a délutáni előadások kezdetét 3 órára, hogy a darabok teljesen, minden kérés nélkül kerülhessenek színpadra.

* Bizony Lászlónak „A birtokpolitika és a többtermezős kérdéseiről” folyó hó 18-án délután 5 órakor a kulturpalota olvasóteremben tartandó előadására az összes érdeklődőket tisztelettel meghívja a *Károly-Egyesület* elnöksége. Belépés díjtalan.

* A *Eötvös-Egyesület* szombaton, folyó hó 17-én délután 6 órakor tartja meg a kulturpalota könyvtárában olvasó teremben 87-ik közgyűlést. Tárty: alelnök, „Lukács, egy választmányi tag megválasztása, évi jelentés, költségvetésirányzat. Az előadások.

Még a Krantz-szállodában is?

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Rendkívül érdekes és a háborus gazdasági életnek egyik igen jellemző momentuma alkotta beható megvilágítás tárgyát egy bírósági eljárás keretében. Amikor mindenki panasszal van tele amiatt, hogy tönkreteszti a háboru, irigykedve gondolnak az emberek arra, akik nagy üzletek tulajdonosai, mert az a tudat él a közönségben, hogy egyedül az árunak van értéke, az sokszorozza meg a hasznot kiszámíthatatlan arányokban és méreteken. Vaktában rámeri mondani az ember, hogy például egy *tenyes étteremnek a tulajdonosa vagronokat szerzett a háboruban.* Ez a közhit. Ezzel szemben érdekes meghallgatni azt, amit Európa egyik legfényesebb éttermének és szállodájának tulajdonosa, a bíróság előtt, ahol árdragítás miatt vonták felelősségre, a maga igazolására elmondott.

Bécsben történt a dolog s a bécsi sajtó rendkívül behatóan foglalkozik az eseménnyel, mert maga a bíróság, amely ebben az ügyben eljár, volt az, aki fontosnak tartotta ítélethozatal előtt tisztázni azt a kérdést, vajon egy elsőrendű étteremben az ételek árának megszállása előtt miként kalkulált a tulajdonos és lehető-e, hogy félmillió korona forgalom mellett az üzletére ráfizessen.

Vádlotként a *Krantz szálloda tulajdonosa állott az egyik bécsi járásbíróság előtt,* aki ellen már 1915-ben a rendőrségnél sok panaszt emeltek amiatt, hogy szállodájának egyik-másik éttermében túl magas árakat kér. Az ügyészség négy panaszt oly alaposnak talált, hogy ezek alapján vádiratot adott. E szerint az ugynevezett majolika-terem vendégszobájában egy borju tüdőrt, amelyhez egy főtt burgonyát adtak mellékelül 2 korona 50 fillért kértek, egy leveshusért 2 korona 40 fillért, egy adag rizkásáért 1 korona 40 fillért.

A tulajdonos, aki személyesen védekezett, előadta, hogy csakugyan az említett árakat számították föl helyiségeiben, de tiltakozott az ellen, hogy árdragító lett volna. A borju tüdő magának 1 korona 58 fillérjébe került.

— Mennyibe számít akkor ön egy burgonyát, amit a tüdő mellé adtak, — kérdezte az ügyész?

— Ilyen kicsiségekkel nem foglalkozom és nem is tudom, hogy számították föl, — válaszolta vádlott.

A bíró elője tartotta a vádlottnak, hogy az Imperiál szállodában, amelynek üzeme van olyan rangu, mint a Krantz szállodáé, ugyanabban az időben a mellék étellel együtt csak 1 korona 90 fillérbe került.

— Azt én nem tudom, hogy az Imperiál szállodában miként készítik az ételeket, csak annyit mondhatok, hogy az én üzletem erkölcsi tekintetben is kiállta már a versenyt a világ legelsőrangú ilyenemű intézményeivel.

— Sajnos a háboruban az üzletembek erkölése megváltozott — mondotta az ügyész.

— Nálam ez nem történt meg és nem is lenne szép, ha ez megtörténnék.

Az egész világ ismer engem és nincs előkelősége a művelt nyugatnak, aki az én üzletemben meg ne fordult volna és ezért becsületiszavamra merem kijelenteni, sőt eskü alatt is vallhatom, hogy a háboru kezdete óta *oriasi küzdelmet folytatok egésztonc amert. Batorkodom becsutolni egy hiteles okmányt arról, hogy az addógy. hatóság 1915-re teitá az adómat.*

— Mi köze a fogyasztónak ahhoz, aki önél véletlenül egy borjutüdőt eszik és ezért horribilis árakat számít föl neki. Mért kelljen neki azzal törődni, hogy ön veszteséggel vezet az üzemet — szölt ingerülten az ügyész.

— Konyhám forgalma évente 545000 korona és 1915 évben bruttó nyereségem mindössze 4612 korona volt. Az ügyész urnak arra a kérdésére, hogy az egyes tételeknek az árát miként kalkulálom, azt vagyok bátor megjegyezni, hogy a vendéglős üzletben *tulajdonképen nincs is kalkuláció, itt az ember az érzeke szerint számol.* Így van az már kérem száz esztendő óta.

— A háboru nem tart száz esztendeig — szölt az ügyész.

— Én pedig kijelenthetem, hogy a háboru egyáltalában nem használtam ki a magam javára.

— Hogy lehet az — kérdezte a bíró — hogy míg az Imperiál szállodában ugyanabban az időben 2 korona 40 fillérbe került egy adag leveshus, addig ön 2 korona 70 fillért számított.

— Azt azonban én nem tudom — válaszolt a vádlott — hogy az Imperiál szállodában milyen nagy egy adag.

A bíró még az is szemére vetette a vádlottnak, hogy az említett időben a Krantz-szállodában sajtos metéltért 1 korona 40 fillért számítottak, míg ugyanolyan nivójú másik étteremben ezért az ételért csak 60 fillért kellett fizetni.

— Ha az árak ilyen mértékben emelkednek — mondotta az ügyész — akkor az isten tudja, milyen jövedelműnek kell annak az embernek lennie, aki a Krantz szálloda vendégszobájában valamit ehetik. Az ügyésznek arra a kérdésére, hogy a szálloda konyhája 1913-ban mennyi hasznot hajtott, a vádlott azt felelte, hogy a bruttó nyereség az említett évben 62000 korona volt.

— Könnyen megtehettem volna, hogy abból a haszonból, amit a békében elért, a háborus években megfelelő alacsony árakat szabjon meg. Ez lett volna szociális gondolkodás és cselekedet.

— Biztosíthatom az ügyész urat — mondotta a szállodás — hogy a háboru óta *oriasi veszteséggel dolgozom és mindenem ami volt, sőt még többet elvesztettem.*

— Még nem találkoztam olyan kereskedővel itt a bíróság előtt, aki a háboruban keresett volna az üzleten — fejezte be a vitát a bíró.

— Minthogy ez az ügy nemcsak a följelentések következtében fontos, hanem a bíróságnak végre tudnia kell, hogy Bécs város közönsége milyen elbánásban részesül, azok részéről, akik ellátásáról gondoskodni tartoznak, a bíróság a legpontosabban megakarja állapítani, hogy egy olyan zsánerű vendéglői üzlem, mint amilyenről a jelen esetben szó van, mekkora költségekkel dolgozhatik. Ezért négy hétre elhalasztja az ítélethozatalt — jelentette ki a bíróság vezetője.

SFORT

+ Lesznek-e löversenyek? Budapestről jelentik: Inedekes körökben felmerült az a kérdés, hogy engedélyezzenek-e az idén löversenyeket. Általános az a vélemény annak ki,

hogy bukméker és totalizátor nélkül a löversenyek engedélyezhetők. A versenyegyesületek nagy propagandát fejtenek ki a bukméker és totalizátor intézmény mellett, főleg arra hivatkoznak, hogy ezek Németországban is működnek a háboru alatt. Az illetékes köröknek azonban ez nem változtat ama véleményén, hogy nem szabad a szegény népet ezekkel az intézményekkel föllázítani. Németországban adó van kivette a bukmékerre és totalizátorra, de nálunk nincsen.

Bajok az aradi gőzvasut körül

(Nagy késések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

A közönség a legnagyobb várakozással tekintett a közúti gőzvasut működése elé és örömmel bucsuzott el az ósdi lóvonattól abban a tudatban, hogy ezután megjavul Arad közúti közlekedése. A döcögő lóvonat tudvalevőleg 20—25 percig tette meg az utat a Szabadság-tértől a vasuti állomásig és a polgárság már megszokta azt, aki a lóvonatra felül, az csak hosszú idő múlva juthat el céljához. Azt gondoltuk, hogy a gőzmozdonyok megjelenése gyökeresen megváltoztatja ezt a helyzetet. Mindenki azt remélte, hogy a két kilométer hosszú területet a Szabadság-tértől a vasuti állomásig a gőzvonat az előirányzott 10—12 perc alatt csakugyan végig fogja futni.

Sajnálattal konstatáljuk azonban, hogy a gőzvasut első napjai a szó szoros értelmében a tehetetlenség jellegével bírnak. Míg ugyanis a lóvonattal 20—25 perc alatt kiérhettünk a vasuthoz, addig a gőzvasuton teljes 35 percig tart ez a kinos utazás. A vasut sebessége ellen nincs kifogása a közönségnek, mert egyik kitérőtől a másikig igen rövid idő alatt megteszi az utat, azonban a kitérőnél 12—14 percig várakozik az indóház felé haladó vonat a szembejövő vasutra. A közönség a kitérőkönél leszáll a zsufolt kocsiokból, mert ebben a hidegben igazán nem kívánatos mozdulatlanul ülni egy negyed óráig. A kitérők környéke megtelik a kocsiokról leszállingózó haragos utasok tömegével, akik igazán nem a leghizelgőbben nyilatkoznak a városnak erről a „modern” újításáról. Az utasok kérdésekkel ostromolják a kalauzokat és a mozdonyvezetőket, hogy mi az oka a szokatlan hosszú ideig tartó várakozásnak, a Hortobágy és az István malom csöndes masinistái azonban nem tudhatnak kielégítő választ adni és lakonikus rövidséggel csak ennyit mondanak:

— Az ellenvonat késik.

— Hát nincs pontos menetrendjük a vonatoknak?

— Dehogy nincs. De hiszen a menetrendet az államvasutak vonatai se tartják be, akkor hogy kívánhatják ezt ilyen kis vasutttól?

Tréfának nem rossz, azonban ezek a viccek aligha alkalmasak a jogosan zúgolódó közönség megnyugtására. Az intéző kéznek, a mely felügyel a város üzemére, mindenesetre gondoskodni kellene, hogy Arad közúti közlekedése ne haladjon gőzerővel — visszafelé.

Nem kell az ententenak az amerikai háboru.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Az angol politikai élet vezetőinek minden nyilatkozatával kitűnik, hogy a szigorított tengeralattjáró háboru következtében egész Anglia reszket. A parlament vezetői, kik eddig erről a kérdéssel a nyilvánosság előtt beszéltek, egyelőre mind arra törekednek, hogy a nép hangulatát ne engedjék csüggedni, de egyúttal előkészítik a közönséget arra, hogy a tengeralattjáró harc következtében beállott viszonyokkal számolni kell. A legtekintélyesebb lapok szemére vetik a kormánynak, hogy eddig a szigorított háborut könnyen vették és a néppel elhitették, hogy gond nélkül élhet.

— Sohasem kockáztatta volna meg Németország, hogy szakítson Amerikával — írja a Manchester Guardian — ha nem lenne biztos abban, hogy az új haramodorról legalább száz ezer tonnával több hajónkat súlyosbíthati el havonta, mint azelőtt. Ha csak ennyit is érne el, már ez is súlyos veszteség lenne kereskedelmi flottánkra. Bennfűnk a szárazföldön halálos csapás nem érhet, ha a tengerek urai maradunk. De semmiféle szárazföldi győzelem nem fordíthatja el fejkünk felől a pusztulás veszedelemét, ha tengeri összeköttetéseinket akár részben is lekötik. Németország nem függ annyira a tengertől, mint mi, de odaadná kétségesen győzelmeinek telét, ha népe szabad tódzól szivhatná a tengeri levegőt. Ha elpusztítják kereskedelmi hajóinkat, akkor egészen mellékes, vajjon betörnek-e Angliába, vagy nem?

Még ha évente két millió tonna hajót építünk is, akkor ez csak négy hónapi veszteséget pótol.

Az angol lapok egyértelműen rámutatnak arra, hogy Amerika csatlakozása, ahogy a délog mai stádiumába áll, nem sokat használhat az ententenak és a háborus felbuzdulás az energiának elpazarlását eredményezheti, ha nem történik tervszerű megállapodás arra nézve, hogy az amerikai ipar haladéktalanul lásson hozzá az Angliának szükséges hajók építéséhez. Angliának azzal kell felelnie arra a megafolhatatlan tényre, hogy Németország hetenkint három tengeralattjárót tud építeni, hogy legalább nyolcat, vagy tizet elpusztít a német esedaszörnyekből.

Attól is fél az angol sajtó, hogy Amerika hadi diosóságra vágyik és ha ez így lenne — írják a legtekintélyesebb lapok — akkor az entente szempontjából egyáltalában nincs semmi értelme Németország és Amerika közti háborúnak, sőt határozottan káros lenne. Az ilyen háboruban ugyanis Amerika semmit sem szálíthatna a szövetségeseinek és épen a legkritikusabb hónapokban, az eljövendő nagy tavaszi offenzíva idején érheti ez a csapás Angliát és szövetségeseit. Az angol lapok amerikai levelezői egyhangúan azt jelentik, hogy ez a veszedelem nem lehet nagy és ellenkezőleg áll a dolog, mert Amerika azzal akar résztvenni a háboruban, hogy tetemesen nagyobb mértékben akarja az entente technical és pénzügyi szükségleteit kielégíteni. Allitólág Wilsonnak az a terve, hogy

Franciaországnak egész finanszírozását és hadiszer-ellátását az Egyesült Államok vegyék át.

Tény az, hogy az utolsó hónapokban Amerikában feltűnően sok tüntetés volt Franciaország mellett és még emlékeztetés az a meleg

beszéd, amelyet Wilson egy francia-amerikai banketten tartott. Az Amerikában élő angol újságírók arról a benyomásukról számolnak be, hogy Wilson és kormánya a fősulyt jelenlegi akciójában arra helyezi, hogy kifejezésre juttassa a határozott szolidaritását az entente-vel, de nem szeretné, ha a szó szélsőséges értelmében keletkeznék háborus hangulat. Ez az értelme annak a lépésnek is, hogy a kormány a kongresszus elé terjesztett törvényjavaslataiban csak kismérvű hiteket kér az Unió katonai erejének fejlesztésére, mert mintegy rá akar mutatni, hogy nem célja és érdeke az Uniónak, hogy esetleg közvetlenül katonai téren vegyen részt a háboruban.

A Washingtonból érkező táviratok szövegezése is arra enged következtetni, hogy a közvélemény ellene van annak a törekvésnek, amelynek az a célja, hogy az Unió nyugalmát az európai konfliktus miatt kelteténél jobban megzavarják. Ez visszatükröződik az angol sajtóban is, mert tudósítók táviratai ellenére se merik azt írni, hogy Wilson határozottan a háboru mellett döntött. Az angol alsóházban ugyan nagyon élénk szimpátiával beszélnek Amerikáról, de tartózkodtak attól, hogy direkt tanácsokat adjanak Wilsonnak. Ennek egyik oka az lehet, hogy leplezni akarja az angol kormány azt a csalódást, amelyet az európai semlegesek magatartása okozott neki és természetesen, hogy egész más hangon beszélne, ha ezeket megtudta volna nyerni a maga céljainak.

Angol-amerikai szövetség lehetőségeiről

ami a dolognak a lényege — sem az angol, sem az amerikai sajtó — úgy látszik közös megállapodás alapján — egyelőre nem beszél. Ennek az óvatosságnak egyrészt az az oka, hogy az amerikai közvéleményben ősi tradíció az a félelem, amely olyan szövetségekkel szemben áll fenn, amely az európai konfliktusba keverheti őket. Másik oka pedig az, hogy az utóbbi hónapokban az Anglia iránti hangulat határozottan megrosszabbodott, de meg mindezek mellett Angliának semmi oka sincs arra, hogy az amerikai ipar támogatására panaszkodjék. Ez mindent megtett, ami módjában áll, hogy Anglia katonai céljait elősegítse. Nem is egyezik meg az angol kormánynak céljaival a szoros szövetség, mert ezáltal az ő vezető szerepe az entente-ban gyengülne, minthogy Wilson bizonyára nem akarna második helyre kerülni. Angliának az lenne a legkellemesebb, ha az Unió valamivel többet mutatna a jóakaratu semlegességénél.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: Tiszta István gróf miniszterelnök elnöklésével ma este minisztertanács volt, amelyen résztvett a kabinetnek valamennyi Budapestben levő tagja és Kürthy Lajos báró.

Megafolított politikai pletyka. Budapestről jelentik: A Magyarország azt az értesülését közli, hogy Wickenburg Márk gróf külügyminiszteriumi osztályfőnök, akinek Gratz Gusztáv lesz az utódja, átveszi Harkányi János bárótól a kereskedelmi miniszteri tárcát, munkapárti illetékes helyről ezt a híresztelést is ka-

esának jelentik ki. Harkányi János báró kereskedelmi miniszter szabadságra megy, mialatt Teleszky János pénzügyminiszter helyettesíti. Azonban semmi változás nem várható.

MOZGOKEP SZINHÁZ.

* Trilby az Arany-sorozat első része vasárnap az Erzsébet-mozgó-színházban. A nemzetközi filmművészet legbravúrosabb és leghatalmasabb alkotása ez a mozgófénykép, amely mindörökké a legimpozánsabb mauzoleuma marad a kinematografiának és amelyhez hasonló mestermű eddig nem pergett le a mozivásznon. Csupa kábitó szépség, csupa artisztikum ez a film, amely hol a művészi törekvések olympusára, hol pedig az emberi élet mélységeibe ragadja magával egész képzeletvilágunkat. Ez az a film, amely a filmtechnikát egészen új világok, egészen új állomások felé viszi és ezeken az állomásokon egy nem sejtett gyönyörűség nektárjával kínálja meg. Az emberek, mikor a Trilby utolsó jelenete után felgyulnak a esillárok, úgy néznek majd egymás szemébe, mint akiket a kinematografia svengália babonázott meg. Ez a svengáli: a rendező, aki az intelligencia és tudás erejével nevez a szemek közé félelmes biztonsággal. A Trilby embermillióknak fog örökké felejthetelen emléke maradni széles a világon...

* Diana. (Az utolsó Francesca Bertini kép az Urániában.) Ma kerül bemutatásra a Francesca Bertini sorozat utolsó képe. A Francesca Bertini sorozat minden egyes filmje az idején nagy filmjei közé számítódik. Ez a latin nő ritka jelensége a szépségnek. Erotikus megjelenése már egymaga maga felé fordítja a nézők érdeklődését. Szépsége mellett született művésznője a vászonnak. Érthető ha a közönség a legújabb Francesca Bertini filmet: a Dianát is mint mozieményt üdvözli. Ez az idején utolsó Bertini filmje a érdekes eltérés van a sorozat előző filmjeitől, míg ugyanis a Kaméliás hölgy, A mozi csillag, az Yvonne szomorú akkorddal végződik, addig a Dianában a hősnő boldog lesz. S ezt a boldogságot Francesca Bertini ép úgy fejezi ki, mint a fájdalom szomorúságait. Ragyogó tüneményes szépségének hódító ereje ömlik végig a művésznő egész lényén. Csodásan játszik és ez a kép most végleg meghódította a közönség százait és addig, míg újra Bertini filmet vetíthet a színház, egy el nem muló kedves emlékek lebilincselő hatása marad minden néző szívében.

* Szomaházy-premier az Apollóban. (Mesék az írógepről.) Kéves magyar író tudott magának olyan széleskörű népszerűséget teremteni, mint Szomaházy István. Kedves, szentimentális regényei ott fekszenek az urisálók asztalain, de nem hiányzanak a legegyszerűbb házból sem. Regényének alakjai szinte halhatatlanokká válnak a magyar olvasó közönség emlékében. S most a zizegő papirlapok közül kilépnek Szomaházy regényalakjai, hogy a mozivásznon játszák el a maguk szerepét. A mozi technikája szabadabb mozgást biztosít az író fantáziájának s csak így láthatuk meg Szomaházynek „Mesék az írógepről” című regényének igazi szépségeit. A közönség, amely az Apolló mai premierjén zsufolásig megtöltötte a nézőteret, alig tudott betelni a pompás filmmel, amelynek pazar kiállítását is nagyban hozzájárul a nagy sikerhez. Berky Lily szebb és elragadóbb, mint a többi filmekben. A publikum megtapsolta az alakítását. A nagyszerű film még szombaton és vasárnap megy.

* Tekintettel az új kormányrendeletre, tisztelettel van szerezésenk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy az előadások visszavonásig hétköznapokon este fél 6, 7 és fél 9 órakor, vasárnap és ünnepnapokon pedig 5, háromnegyed 7 és fél 9 órakor kezdődnek. Az Erzsébet mozgószínház igazgatósa.

* „A magyar föld ereje”, a Vöröskereszt Egyesület propaganda filmje legközelebb az Urániában.

Sassonov féléves háborút jósol.

(Kavarodás Haigh tábornok nyilatkozata körül.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Sassonov volt orosz külügyminiszter a Birseviye Wjedomosti munkatársát fogadta és a következő nyilatkozatot tette előtte: Németország és Amerika szakítása nagyjelentőségű. Németországot most minden oldalról erős ellenség veszi körül, melyeknek sorába most Amerika is belépett. Németországnak helyzete most olyan, hogy teljesen elárulja kétségbeesését, melyet a háború folytatása miatt érez. Amerika és Németország szakítása a semlegesekre nézve jelentékenyen kedvező hatással van. Az entente most legalább elkerülheti azokat a kellemetlenségeket, melyeket Wilson elnök békejavaslatának elutasítása okozott volna. Ezekon kívül Amerika közbelépése siettetni fogja a háború befejezését. Céljainkat most már láthatjuk és meg vagyunk győződve, hogy a háború végére nem kell sokáig várni. Ha meg akarom mondani, hogy mennyi ideig fog még tartani a háború, akkor azt is mondhatom, hogy egy félévig, mert akkorra el fogunk érni a végcéhez, a győztes békéhez.

Rotterdamból jelentik: Az angol sajtóban Haigh tábornok nyilatkozata nagy kavardást keltett. A Manchester Guardian azt hangoztatja, hogy a lapok az intervjut helytelen fordításban közölték és Haigh tábornok is mulasztást követett el akkor, amikor nem nézte át intervjúját, mielőtt azt leadták volna. A lap érthetetlennek tartja a nyilatkozatot, amely egy cseppet sem óvatos és azon csodálkozik, hogy a tábornok még mindig a löszergyártás fokozását és a nehézsúlyú szaporítását követeli. Az alsóházban az intervjú miatt több kérdést intéztek a kormányhoz és Bonnar Law kijelentette az interpellálóknak, hogy megtette a szükséges lépéseket annak megállapítására, hogy mit mondott tulajdonképpen a tábornok a lap tudósítónak.

Az Havas-jelentés szerint Haigh generális kijelentette a francia haditudósítónak, hogy a szövetségesek legfőbb hadieszköze a tűzérség. Az utolsó hónapokban a front mögött 850 kilométer hosszú vasúti vonalat létesítettek. Jelenleg az entente több municiót képes gyártani, mint amennyi a szükséglete, azonban mégis több nehéz tűzérségre lenne szüksége. Az ellenséget minden tekintetben túl kell szárnyalni. A nagy offenzívát a legközelebbi időre várják. Kijelentette Haigh, hogy az teljesen mindegy, ki kezdi meg a támadást, a francia, az angol, vagy a német. Ha a németek kezdik meg a támadást, akkor is hamar megállásra kényszerítenénk. A szövetségeseknek kiképzett hadseregük van, lovasságuk teljesen fel van szerelve, úgy, hogy veresége, vagy visszavonulása ki van zárva.

Egészen bizonyos — mondotta még az angol főparancsnok — hogy a német frontot több ponton is át fogjuk törni. Az első támadások csak néhány helyre szorítkoznak és ezek eredménye lehet kétséges is, azonban szakadatlanul osztjuk a csapásokat mindaddig, amíg teljesen meg nem semmisítjük a német hadsereget. Ez az esztendő meghozza a döntést és

pedig Németország katonai leveretésének formájában. Az ellenségnek be kell ismernie vereségét és lehetséges, hogy még ez az esztendő meghozza a békét is, mely csakis a teljes győzelemmel érhető el. Ezt ki küzdjük fegyvereink erejével.

Ettől a nyilatkozattól maguk az angol politikusok is megijedtek.

TANÜGY.

Keserű szemrehányások.

— Akikről megfélemedtek. —

Tudvalevőleg az Arad-gáji külvárosi állami elemi népiskolával kapcsolatosan Napközi Otthon működik, amelyben a szegény családok arra szoruló gyermekeit élelemmel látja el az Otthon vezetősége. Minden esztendőben adományokat szokott juttatni Arad társadalma erre a humánus célra. Alább közöljük a mostani befolyt adományokról szóló kimutatást és az Otthon működésének beszámolóját. Ebből kiderül, hogy az idén rendkívül csekély összeg, mindössze százötven korona folyt be és hogy a szegény gyermekeket mégis megfelelő ellátásban tudták részesíteni, az az Otthon vezetőségének rendkívüli buzgalmát és rátermettségét igazolja. A működésről szóló jelentést alább közöljük:

Jelentés. Napközi Otthonunkat, melyre az idén fokozottabb mértékben volt szükség mint a múltban, úgy a jelen tanévben is megőhajtottuk nyitni, miután a célra semmiféle alappal nem rendelkezünk, az eddigi gyakorlathoz híven nemes emberbarátokhoz, valamint városunk pénztárosaival és nagyobb gyárvállalataihoz fordultunk, leírva a Napközi Otthon nemes célját, kértük, hogy jótékony emberbaráti célokra fordítani szokott összegekből Napközi Otthonunknak is juttatni kegyeskedjenek. Kérésünk, bár nem a remélt és óhajtott mértékben, de ott ahol a nyomor kiváltotta a nemesen érzők lelki szükségéből fakadó adóját, meghallgatásra talált. Elsőnek Neuman Károly báró, városunk egyik legkiválóbb emberbarátja sietett a tőle megszokott jótékonyágával Napközi Otthonunk segítségére s 50 kilogramm főzölisztet küldött, valamint 100 koronáig terjedő bevásárlásra adott felhatalmazást. Már ezzel meg volt adva a mód és a lehetőség, hogy az Otthon konyháját, bár rövid időre is, megnyissuk. A konyha céljaira fordítottuk azokat az összegeket is, melyeket az egyes pénztárostól kaptunk s amelyeket más esztendőben az Otthon foglalkoztató műhelyében feldolgozandó anyagra használtunk. Most ennél fontosabbnak ítéltük a konyhát. Az erre a célra befolyt összeg az elmúlt esztendeieknél lényegesen kisebb volt. Mindössze az Aradmegyei Takarékpénztártól 30 korona, a Viktória Takarékpénztártól 50 korona, a Weitzer waggongyártól 50 korona és a Hungaria fonógyártól 20 korona összesen 150 korona folyt be. Hála köszönetünket úgy az éhező gyermekek, valamint a tantestület nevében fogadják a jószívű adakozók. Hogy a befolyt összeg ez évben kevesebb, bizonyára annak tudható be, hogy az üzleti év gyengébb volt, s jótékony célra kevesebbet szánhattak az egyes intézetek.

Ebből az aránylag csekélynek mondható összegből és 50 kg. lisztből 92 esetben 1004 ebédet állítottunk elő s egy-egy ebédben átlag

92 gyermek jutott egy-egy mély tányér meleg ételhez. Egy adag ebéd 28 fillérbe került. Igaz ugyan, hogy mi kenyeret nem adtunk, de a fennálló kenyérjegy-rendszer mellett nem is adhattunk, hanem azt minden gyermek hozott magának. Az állandó heti étlap a következő volt: Hétfőn burgonyafőzelék, kedden tészta, szerdán káposztafőzelék és szorobaton babfőzelék. Csütörtökön és pénteken, minthogy órarendünk szerint több osztály hiányzott, nem osztottunk ebédet. Köszönet illeti meg Riesz Mihályt, ki a főzést minden díj nélkül végezte. Az ebédeknel a felügyeletet Kalkó Károly helyettes igazgató állandóan személyesen látta el.

A fentiekből látható, hogy ily kis összeggel a szép célt mily figyelemre méltó eredménnyel szolgáltuk. Ez az eredmény még nagyobb lenne, ha azon terület, melyet a város a napközi-otthon céljaira engedett át, melyen a gyermekek segítségével konyhakerti vetemények volnának termelendők, de ez a terület évek óta állandóan víz alatt áll.

Meg kell emlékeznem Vojtek Alajos urról is, kinek jóakarata kitetszik azon levelekből, melyeket hozzánk intézett, melyben tudunkra adta, hogy a jótékonyág gyakorlásában a hatóság gátolta meg. Köszönjük magát a jóakaratot is, erre is nagy szükségünk van. Jövőre tartogatjuk.

Utólag, a szárszámadások lezárása után érkezett az Aradi Polgári Takarékpénztártól 30 korona adomány, melyet hálás köszönettel nyugtatunk s a melyet a jövő évi jelentésben fogunk elszámolni. Kalkó Károly, helyettes igazgató.

Eddig szól a keserű beszámoló, amelynél érdekesebbet keveset olvastunk.

A tél még szigorú és ki tudja meddig tart. Siessen mindenki leróni kötelességét, az éhező ártatlan gyermekek iránt.

Letartóztatott kerítőnő.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Néhány nappal ezelőtt a budapesti rendőrség névtelen levelet kapott, amely figyelmeztette arra, hogy Löwi Antalné, — aki csak nemrég szabadult ki Mária-Nosztráról, — ismét folytatja üzelmait. Löwi Antalné híres budapesti kerítőnő, aki legutóbb másfél évi büntetését töltötte Mária-Nosztrán. Az első névtelen levelet követőleg pedig maga a detektívönök kapott értesítést egy színővendék anyjától, hogy Löwi Antalné leányát rossz utra csábította és a leány eltűnt. A detektívek erre figyelni kezdtek Löwi Antalnét és kiderítették, hogy az asszony mindennap mutatkozik fiatal leányok és ismert, előkelő budapesti urak társaságában. Egy társnője is volt, Hauser Gézané, akit néhány nappal ezelőtt tartóztattak le kerítés miatt.

Löwiné ismert alak Budapesten. A korszak, lóversenyen és előkelő szállodákban szokott mutatkozni, különösen bécsi előkelő ügyfelekkel. Nevezetes volt arról, hogy legkevesebb 500 koronába kerül nála egy közvetítés. Kizárólag 20 éven aluli fiatal leányoknak felhajtásával foglalkozott. Ma a nyomozás eredményei alapján a detektívek Löwinét az Ilica-utca 20. szám alatti lakásán letartóztatták. Ezen a lakásán kívül, Löwiné egy Bors-utcai előkelő penzióban is bérelt lakást. Aristokrata ügyfeleit itt fogadta, a szerényebb igényű urakat pedig Ilica-utcai lakásán. Fiókjában 30000 korona készpénzt találtak. Löwiné mindent tagad, de bizonyítékok szólnak ellene. Erdekese, hogy Löwinét egy ügyfele azért jelentette föl, mert túlságosan drága árat számított neki.

Hadihajókat sülyeszt el a tengeralattjáró.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: 24 órán belül egy tengeralattjárónk elsülyesztett egy 20.000 brutto tonnaregiszter segedeirkálót, 2 más segedeirkálót, vagy torpedógőzöst 13.800 brutto regiszter tonnataralommal és egy 4600 brutto regiszter tonnás szállítógőzöst. Összesen 51.300 tonnát. 13-án német tengeralattjárók elsülyesztettek 6 gőzöst és egy vitorlást, 23.000 brutto regiszter tonnataralommal. Az egyik gőzös 1000 tonna szénát, 1500 tonna búzát, 2000 tonna zabot szállított, a másik 500 tonna petroléumot. Foglyai ejtettünk 3 hajóskapitányt, 2 mérnököt, 1 szikratávirászt. A hajók közül kettő fel volt fegyveresve.

A Pester Lloydnak jelentik a német főhadiszállásról: Egyik tengeralattjárónk azt az utasítást kapta, hogy három ellenséges kikötőt zárjon el aknákkal. Két helyen minden incidens nélkül sikerült a munka, amidőn a tengeralattjáró éjszaka a harmadik kikötő elé érkezett, egy angol kalauz hajóval találkozott. A kalauz hajón levők álmukban sem gondoltak arra, hogy ott ellenséges hajóval találkoznak, azt hitték, hogy a tengeralattjáró angol hajó s megkérdezték, hogy mi-e szükségük kalauz hajóra. Azt a választ kapták azonban, hogy a hajónak már van kalauza és ezzel megelégedtek. A tengeralattjáró folytatta az utját. Behatolt az ellenséges kikötőbe és elhelyezte az aknákat, azután visszafelé térve újból találkozott a kalauzhajóval és elsülyesztette azt.

Arra a kérdésre, hogy mért nem fogták el a kalauz hajó legénységét, a tengeralattjáró vezetője ezeket mondta:

— Ezek a fickók olyan kiválóan buta benyomást tettek rám, hogy saját kormányuknak további szolgáltatételre engedtem át őket.

A Wolff-ügynökség jelenti: E hó 14-én német repülők Sont Paul, Dürenkirchen mellett levő síkság, hangárjaira bombákat dobtak. A bombák okozta tüzet még Dürenkirchen közelében is látták. A repülők sértetlenül tértek vissza.

A Wolff-ügynökség jelenti: Alexandriából érkezett hajók szerint német tengeralattjárók január 20—29-ike között két búzaszállító angol hajót sülyesztettek el a kikötő bejáratánál. A kikötői munkások beszéltek, hogy innen valamennyi angol kórházhajó hadianyagot és csapatokat szállít Szalonikibe.

Dániel Gábor összeférhetetlensége.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Az összeférhetlenségi bizottság ma délután Nagy Ferenc, Madarassy-Beck Gyula báró, Bartha Ödön és Szüllő Géza ügyeit tárgyalta.

Nagy Ferenc kijelentette, hogy a Parcellezó-bank nincs, nem is volt a hadügyminiszteriummal szerződéses viszonyban. Igaz, hogy ő részvett a bank által alapított vágó marhakereskedésben, de a banknak ebből az ügyletből kevesebb részvény van birtokában, mint annennyit az összeférhetlenségi törvény előír.

A bizottság elhatározta, hogy Nagy Ferenc és Madarassy-Beck Gyula báró ügyében megkeresi a hadügyminiszteriumot a Parcellezó bank összeköttetésére vonatkozólag 1916. június elseje óta. Végül elrendeli Édes Antal tanú kihallgatását.

Ezután a bizottság Szüllő Géza és Háromy László ügyét március 2-án délutánra halasztotta.

Erdély Sándor elnök fölolvastatja Dániel Gábor báró összeférhetlenségi ügyében a Földbérlet Szövetkezetéről megjelent hírlapi közleményeket. Dániel Gábor báró kijelenti, hogy a szövetkezetbe való megválasztása a hadiszállások lebonyolítása után történt. A vágómarha központhoz semmi köze, őt az ügyben politikai tendenciából belevonták. Erre nézve bizonyítékokat bocsájt a bizottság rendelkezésére. A bizottság elhatározza a Földbérlet Szövetkezet alapszabályainak beszerzését, jegyzőkönyveit és azután rátér Dániel Gábor báró második összeférhetlenségi ügyére. Unbejelentés alapján Kostyál Miklós előadó ismerteti a tényállást. Felolvassa hírlapi közleményeket.

Dániel Gábor báró: Fennírta ez ügyben tett hírlapi közleményeit. Amikor az Est és a Magyarország azt közölték, hogy ő Jerzabeczk

tábornoknál Sebastyani érdekében közbenjárt, felkérte Moznár Viktor valóságos belső titkos tanácsost és Vojnich István bárót, hogy Jerzabeczkyt kérdezzék meg a hírlapi közlésekre vonatkozólag. Az altábornok egy levélben kijelentette, hogy azok légből kapott koholmányok. Benyújtja a levelet.

Sebastyani mondta ugyan neki, hogy szívesen reszkirozna háromszázezer koronát, de ő csak barátságból írta meg a levelet.

A bizottság visszavonult és Erdélyi Sándor alelnök kihirdeti a határozatot, amely szerint elrendelik a bizonyítás kiegészítését, megkeresi a hadügyminiszteriumot, hogy mi volt Dániel szerepe és elrendelik Muzslay és Sebastyani kihallgatását.

Muzslay Gyula összeférhetlenségi ügyét Kostyál Gyula előadó ismerteti. Muzslay elismeri, hogy Sebastiani neki 1500 korona kölcsönt adott, de ő ezt január 14-én este visszafizette. Jerzabeczk altábornagnak ő mutatta be Sebastianit, de az érdekében nem beszélt. A bizottság elhatározta, hogy megkeresi a hadügyminiszteriumot arra nézve, hogy mennyiben járt közben Muzslay.

Ezután Sándor Pál összeférhetlenségi ügyét március 1-ére halasztották.

Kihallgatáson a királynál. Bécsből jelentik: Ötelsége Majláth József grófot ma kihallgatáson fogadta.

Magyar küldöttség a bajor udvarnál. Münchenből jelentik: Lajos király ma fogadta Khuen-Hederváry Károly grófot, aki ajánlott Károly király megkoronázásának nosztifikálását. Ezután ebéd volt, amelyen részvett a bajor királyi pár, Khuen-Hederváry Károly gróf és kísérete. Lajos király Khuen grófnak a bajor koronás érdemrendet adományozta.

HIREK.

Bezárják a színházakat és mozikat.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Megbízható forrásból szerzett értesülések szerint a Budapestre megérkezett szénmennyiség osupán arra elegendő, hogy a kórházaknak és egyes kisebb háztartásoknak szénszükségletét fedezzék. Épen ezért illetékes helyen mérlegelés tárgyává tették a kérdést és úgy határoztak, hogy további korlátozásokat fognak elrendelni. A jövő héten elrendelik a színházaknak és moziknak bezárását.

Elrendelték továbbá, hogy azok a klubhelyiségek, melyekre eddig nem vonatkozott a záróra intézkedése, zárórája tizenegy órakor lesz kötelező. Ezenkívül a magánháztartásokban is korlátozni fogják a szénfogyasztást. Ott sem lesz szabad a rendes vendéglátás keretein túl vendégeket fogadni. Elrendelik, hogy minden egyes helyen, ahol a rendes vendéglátás eddig nem volt korlátozva, szintén tizenegy óráig szabad a vendégeket fogadni. Ezek az intézkedések természetesen csak addig maradnak érvényben, amíg a szénhiány el nem mulik.

Háromszázezer koronás ékszer

gyanus története.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítók: A budapesti rendőrfőkapitányságon ma délelőtt egy elegánsan öltözött urinő jelent meg. Kezén igen sok ékszer volt és előadta, hogy a nyugati pályaudvaron várta a bécsi gyorsvonat érkezését. A vonattal azonban nem érkezett meg az, akit várt s ezután hazament egy beiváresi szállóban levő lakására, ahol meglepetve látta, hogy ridiküljéből eltűnt egy *háromszázezer* koronát érő butonja. A butonban egy-egy hatalmas briliáns és gyémánt kő volt. A följelentést tevő nő elmondotta, hogy neve Nevik Lina, de arra kérte a rendőrfőkapitánost, hogy ne kerüljön a neve a nyilvánosságra, mert Bécsben előkelő ismerősei vannak és nem szeretné, ha ezek tudomást szereznenek a dologról. Kérte, hogy a jegyzőkönyvbe Levay Mimi nevet vegye fel a rendőrfőkapitánost.

A feljelentés után detektíveket küldtek ki a zálogházakba és a Lipót kerut egyik zálogházába meg is találták a butont tizezer koronáért elzálogosítva. Egybenhangzó vallomások szerint egy nagyon elegáns nő volt, aki a butont elzalogosította s kosztümje rókapremmel volt szegélyezve. Zsargon németiséggel beszélt és olyan hidegvérrel viselkedett, hogy egyáltalán nem vált gyanússá. A megállapított személyleírás alapján a detektívek most keresik az elzalogosító nőt. De az a gyanú is felmerült, hogy maga a feljelentő nő egy társnőjével együtt játszott össze s így került a buton a zálogházba. A különös ügyben a rendőrfőkapitánost a nyomozást.

LEGUJABB.

Boggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Tizenegy dumaképviselő letartóztatása.

Pétervárról jelentik: Grigorovics tengerészeti miniszter ellen ma délben nyílt utcán merényletet követtek el. Két ember rátámadt, de a miniszternél fegyver volt és ezért hidegvérrel szemesszállt velök. A merénylők elmenekültek.

Kopenhága. Az orosz дума tizenegy tagját letartóztatták. A képviselők, akik egyuttal a hadügyi bizottság tagjai is voltak, egész Oroszországra kiterjedő összeesküvés kezdeményezői és vezetői és ez a komplot a náluk talált kompromittáló iratok szerint nemesak a háboru befejezéséért, hanem

az alkotmány megváltoztatására is irányult.

Kopenhága. A Skandináv Amerikai Lina newyorki képviselője táviratozza, hogy a Frederik VIII. 611 személlyel a fedélzetén, köztük a német követség 267 tagja és kíséretük, ma kifutott a newyorki kikötőből.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A legfőbb hadvezetőség meghívására egy spanyol tiszti küldöttség érkezett Berlinbe, akik miután Hindenburgnál és Ludendorfnál látogatást tettek, Belgiumba utaznak. Innen visszatérve megtekintik a nyugati frontot.

— Új udvari testőrség. A sajtószállásról jelentik: A rendszeresített osztrák-magyar udvari testőrség ezredesevé Dankl Viktor Aroiere testőrségi kapitányt nevezte ki a király. Őfelsége továbbá Agoston oldenburgi herceget a 12-ik gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

— A török parlament szenzációja. Konstantinápolyból jelentik: Talat pasa török miniszterelnök a török parlament mai ülésén előterjesztette programját, mely után 189 szavazattal, tehát egyhangulag bizalmat szavaztak a kormánynak. Ez az esemény a török parlament történetében páratlan. A lapok külön kiadást rendeztek ez alkalommal.

— Hazamennék a lengyelek. Bécsből jelentik: A lengyel lapok közlései szerint a szófiai lengyel nemzetiségű orosz állampolgárok megkérték a bolgár kormányt, hogy engedje meg, hogy lemondjanak az orosz állampolgárságról és a lengyel királyság polgárai akarnak lenni. A Bulgáriában internált lengyel nemzetiségű orosz hadi foglyoknak legközelebb megengedik, hogy hazájukba visszatérjenek.

— Halálozás. Ozveggy dr. Lászlav Lászlóné lecsedi Zuder Judit áldásdus életének nyolcvanadik évében e hó 13-án Szászvároson elhunyt. Ott temették tegnap el nagy részvét mellett.

Messer Ede aradi kereskedő tegnap délután negyvenkilenc éves korában elhunyt. Vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor temetik a Csernevics Péter-utca 2. számú házból.

Ozveggy Berger Vilmosné. Hirsch Regina, e hó 24-én nyolcvanhat éves korában elhunyt. Temetése ma délután volt az izraelita temető halottas házból.

— Börtönre ítélt román tábornok. Jassyból jelentik: Sotescu tábornokot a haditörvényszék öt évi börtönre ítélte, mert az Argesul hajlásban nem alkalmazkodott a kapott parancsokhoz és hátrább vonult vissza, ami azt idézte elő, hogy a főváros védelme lehetetlenné vált. Az ítéletet a román katonai körökben igen szigorúnak tartják és az nagy megütközést keltett. Sotescu tábornok Sotescu et Compani hatalmas bukaresti könyvkiadó cégnek tagja.

— Köszönetnyilvánítás. A Növédelmi hivatalba újabban a következő adományok érkeztek: Lászlav Sándorné 10 korona, N. N. 5 korona, N. N. 2 korona, Vásárhelyi Ada 4 korona, Schill Józsefné 50 korona, Lenkey Ferencné 14 korona, N. N. 2 korona. Weitzer waggongyári tisztviselőék szénpénz felajánlása 28 korona 80 fillér. — Ezen adományokért a hivatal vezetője köszönetet mond a hivatal vezetőjének.

— Letartóztatott csalónők. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség ma letartóztatta Neumann Imréné és Boros Julia csalónőket, akik az Uránia Növédő Egyesület nevében szédelegtek. Bejárták egész Budapestet és a ház mesterek engedélyével a lakók között adományokat gyűjtöttek az egyesület részére. Ugyanez a két nő a budai Mária kongregáció nevében is követtek el csalásokat, tegnap pedig megjelentek a Nemzeti Textilművek műhelyében ott egy részvénytársaság tisztviselőinek adták ki magukat és fölvettek 500 korona esedékes pénzt. Leírás alapján a detektívek a csaló nőket ma letartóztatták.

— Bernard Shaw új darabja. A londoni Court-Teater a napokban mutatta be az író legújabb darabját, amely az Augustus does his bit (Augustus megteszi a magáét) címet viseli. A darab főszereplője egy régi nemesi családból származó angol tiszt, aki a háboru alatt Angliában divatossá vált jelző alatt, hogy mindenki tegye meg a magáét, az egyik ostobaságot a másik után követi el. Emiatt a torzul beállított katonatiszti fi ura miatt sértődött és hávósen fogadta a darabot a londoni közönség, mely azon meg egyenesen felháborodott, hogy a darab egyetlen női szereplője Vandervele belga miniszter felesége. A bemutatón füttyök is hangzottak fel a nézőtérrel. Az angol sajtó természetesen élesen támadja a kellemetlen igazságokat feltáró legújabb Shaw-darabot.

— Felrobbant lőszergyár. Genéből jelentik: A Lyon melletti Luneville sur Laone lőszergyárba tegnap délelőtt óriási robbanás történt, mely az egész gyártelepet légbe roptatta. Hatalmas katasztrófa történt, melynek leírását a francia cenzura eltiltotta. A lapok jelentéseikben azonban azt írják, hogy hasonló méretű volt a szerencsétlenség a londoni katasztrófához. Egyes híradás szerint háromszázötven munkás elpusztult és a robbanás huszonhét kilométernyi körzetben is hallható volt. A környék összes épületei elpusztultak. A katasztrófa közelében levő gázgyár szintén felrobbant. Az Havas-ügynökség jelenti: A tüzvész folytán három hatalmas robbanás történt. Öt munkás a robbanás következtében meghalt és három elűnt, ötvenkét személy megsebesült.

— Adomány az Aradi Újságírók Segítő Egyesületének. Kertész Béla 50 koronát adományozott az Újságírók Segítő Egyesületének. Az adományért ezúton mond köszönetet az elnökség.

— Gyermekkecskék 50 koronától 250 koronáig Fischer Simon nagyáruházában. 311
— Ötkezesomagoló Korpelnél.
— Szivarkahüvelyek Ingusz I. és Fia cégnél.

Készülődés

az utolsó felvonásra.

(„Németország már megnyerte a háborút.”)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Journal de Geneve a politikai helyzetről beszégetést folytatott Herron amerikai tanárral, akinek minden eddigi állásfoglalásából kitetszett rendkívül éles politikai judiciuma. Az amerikai tudós kijelentette, hogy Németország már megnyerte a háborút, mivel szövetségeseivel egyetlen hatalmas blokkot alkot Hamburgtól Bagdadig, amit semmiféle erő már meg nem rendíthet. Ezzel már ura lesz Németország Európának, erről a pozíciójáról nem rántani le, sőt már Azsia szívébe is odaérkezett. Nem túlzás, ha azt mondja az ember, hogy hegemoniáját máris biztosította és a győzelem nélküli békével is nagyobb diadalt fog aratni, mint az elmúlt századok birodalmi bármilyen nagy háboru után, ez a győzelme állandó lesz és állandó békét is biztosít neki, egy német békét.

Wilson most ellenség, de egyformán tartja kezében a mérleg mindkét serpenyőjét. A szövetségesei ne bizakodjanak el, ne örüljenek korán, s inkább vigyázzanak.

A Secolo londoni tudósítója táviratozza: A háborút a vár végeig be kell fejezni. Ez feltétlenül elhatározott szándék, amelyet hadvezetőségeink irásba is foglaltak. Mindent el is fogunk követni, hogy a határozat nyomán tettek következzenek. A szituáció most olyan is, hogy a háboru nem tarthat hónapoknál tovább. Ha a buvárhajóharc nem is fogja közvetlenül befolyásolni a katonai hadműveletet, arra mindenesetre lesz hatása, hogy gyors és energikus akcióra készítet. A nyugati fronton még nem kezdődött meg a nagy offenzíva, de a bevezető hadműveletek már sokat ígérnek.

Bécs. A tavaszi offenzíva, amelyet az angolok és franciák olyan nagy garral hirdetnek, az egész világ érdeklődését leköti. Az a körülmény, hogy az angolok máris fokozottabb tevékenységet fejtenek ki, sőt gyalogsági támadásokat is intéznek és különösen az, hogy 160 kilométeres frontjukon, a tengerparttól a Sommeig egyre hevesebb tűzérési akciókat indítottak és hogy a franciák is megkezdtek működésüket, arra vall, hogy a nagy összeesapás előkészületei már megtörténtek és hogy mindenütt helyükön vannak a támadó csapatok. Ugy látszik, csak az idő megengyhülését várják, hogy megkezdjék az offenzívát.

A jelenlegi helyzet a nyugati fronton épen-séggel nem hasonlítható az 1915. évi galicai helyzethez. A most esedékes nagy offenzíva számára a stratégiai helyzet nem kedvező, így tehát az ellenség csak relativ túlsúlyjal és meglepetéssel dolgozhatik. A nyugati front kiterjedése 500 kilométer, az ellenség tehát megválogathatja az áttörési kísérlet helyét. Valószínű, hogy mind a franciáknak, mind az angoloknak külön támadópontjuk lesz. Ha mind egyik támadófrontot 50 kilométerre számítjuk, akkor az ellenség 100 kilométeres szakaszon igyekszik megkísérteni az áttörést. Ha egy kilométerre egy hadosztályt számítunk, a nagy összeesapásban az ellenség részéről száz divízió vesz részt, másfél millió katonával és megfelelő tűzéréssel.

As entente haderejére rendkívül erőfeszítés van, mert természetesen nem hagyhatja védelem nélkül a többi 460 kilométeres frontot sem. Akárhogyan föl van szerelve is az ellenesség és akármilyen erővel rendelkezik is, még sem számíthat sikerre és pedig azért nem, mert a németek is teljesen fel vannak készülve. Még abban az esetben is, ha itt-ott begyomnának a frontot, ezzel nem szakadna meg a német lövészárk-rendszer elasztikus szalagja. Így tehát a nagy összecsapás elé minden aggodalom nélkül nézhetünk.

Bécsi körüli jelentik: Ciszatodulos tábornok belátta, hogy a Venizelos kormány a felkelést csakis saját érdekében szervezte, megszakította az összeköttetést a Venizelos kormányral és hivelvel együtt elhagyta az entente-ot és felszólította Venizelos többi szoldosait, hogy térjenek át a király hadseregébe. Ennek folytán a felkelők legnagyobb része visszatért a királyhűek táborába. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy az entente nemsokára kénytelen lesz abbahagyni a szaloniki-i expedíciós terve-

ket, mert az új tengeralatti háború folytán nem lesz képes ellátni a hadsereget élelemmel és munióival.

MULATSÁGOK.

(-) Az aradi könyvnyomdászok szak-egyesülete folyó évi február hó 18-án délután négy órától a Munkás Otthon dísztermében a hadbavonult tagjainak itthon maradt családjal segélyezésére jótékonyoblu nagy műsoros délutánt rendez a Munkás Otthon műkedvelő tagjainak közreműködésével. Műsor: 1. Nyitány. Énekli: Az egyesült dalárda. 2. Humoros felolvasás. Előadja: Lintinger Kálmán. 3. Komikus ének. Előadja: a M. O. műkedvelő tagjai. Zongorán kíséri József Józsa. 4. Magán jelenet. Előadja: Iványi János. 5. Műtána. Előadja: Kossikóv Ella, zongorán kíséri József Józsa. 6. Holgy tenomé. Előadja: Turzó Sándor. 7. Munkás szerződés. Előadja: Kelengyey László. 8. Állat kvartet. Előadja: a "Szárnyaskerek" dalkör négy tagja. 9. Tánco kettős. Előadja: Marencsák Rózsika és Turzó Sándor. 10. Katona dalok. Énekli: Tamásovits Ferenc, zongorán kíséri Weisz Aranka. 11.

Alarcos bál után (bohózat 1 felvonásban). 12. Örségen. Énekli: az egyesült dalárda. Konterál: Barthel Irma. Műsor után tánc, melyre az összes jegyek érvényesek. Tekintettel a jótékony célra, felülfizetések köszönettel vétetnek s hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre váltathatók a Munkás Otthon gondnokánál.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. február 17-én szombat:

Döntés 8 óra kezdettel helyi akkai:

Falurossza.
Népszimű,

Aradon, 1917. február 17-én szombat:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Kék róka
szimű.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztést lelei:
Rudnyánszky Endre távollétében
Stauber József.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„Temperamentum”.
Jött címre ajánlott levelet küldtem.
Megkepta-e Kézscok. Aranyk. d. 1210

„Tekintetes measzony”.
Levele van a kiadóban. 1217

Lakást keres.

Bérbe vannak
egy magán házat keretel. Cím a kiadó.
hivatásban. 1211

Alkalmazást nyer.

Pénztárnok.
Ki a magyar és német nyelvet beszédben
és írásban tökéletesen bírja, könyve és
munkálatokban is járta, azonnal alkalmazást nyer. Pichler papir-fabrikában.
Szabadság-ter 1. 1214

Jobb megjelenésű lé.
Ki a háztartásban jártas, háztartásoknak
ajánlkozik magános néhes. Cím a kiadó.
hivatásban. 1201

Nőnem.

20 év körüli nő ember beletvesztésnek
kerestetik egy forga mas vasuti vendég-
háza. megfélelo kancióval. Ajánlatokat a
kiadóhivatásba „Ületvesztés 40” címre
kerel. 1212

Ar aradi elpénsek

termelési szövetkezés egy nérelg-
pes könyvelés (férli vagy nő) és egy
— lehetőleg szakismerettel bíró szlet
eltes-tes keres. Járandóság meggyezés
szertint jelentkezhetsz naponta délután
4 és 6 óra között. 1215

Szobrász.

id bizonyítványokkal, méreus hó 1-re alkalmazást talál. Széchenyi-utca 2. szám.
1. emelet, 4. sz. lakásban. 1200

4 éves

his fia mellé, fiatal urileány kerestetik
uri házhoz videire, közel Aradhoz. Zongorázni és németül tudó előnyben. Írtetés
megallapodás szemel. Cím a kiadóhiva-
tásban. 1206

Gazdaszony.

ki női sz. majorság tenyésztést érti. vi-
déli uri házhoz, közel Aradhoz, felvele-
ár, csak intelligens asszonyra rell. kta-
lok, jó bánásmód és fizetés. Cím a kiadó-
ban. 1204

Ingatlan.

Kiadó
Séga Sörház-utca 11. számú új ház, jól
jóvedelmező, gazdálkodóknak is alkalm-
mas. 1110

Jól jövedelmező

magánház, nagy borspincével, Csiky Gergely-
utca 28. eladó. 1033

Urban Iván-utca 6. számú
ház eladó. Bővebbet Porcsika Lajos ut
vendéglőben. 1147

Gyógyászat.

Reha Vuens oktatás.
Süvegen szer vérszegénység, májkór, má-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbetegségek,
lár, általános gyengeség ellen. Páratlan
vérképző és vérjavító biztos orvos ma-
lárikus néptudósok és minden infekcióból
eredő meg-betegedés ellen egy jelöl-
teknek, mint gyermekeknek. Ára 3 hó.
Reha gyógyászati. Földesgyógyászati. 18

Üzletek.

Üzletkezelés kiadó
Szabadság-ter 5-6. szám. Bővebbet Hag-
mar Vilmos villanyműszerésznél. 1023

Előre-nagy helyre-elt háztartás
más vállalkozás miatt eladó. Megkeres-
sek keretnek „Riegans szlet” jellegre a
kiadóhivatásban. 1216

Vétel és eladás.

Naponta elő házak
kaphatók Luttvak Józsefnél, Asztalos
Sándor-utca 8. 1215

Könyvek

és egyéb könyvtárakat vesz Dókt Béla
könyvkereskedése és modern antikváriumja
Forray-utca. Telefon 208. 871

Felhívás.

As aradi kir. törvényesek Cg
5-1917/12. számú végzésével az
Aradi Vízvezetési Művek Rész-
vénytársasága felszámolását az
1917. évi január hó 7-én hozott
közgyűlés határozat folytán a ke-
restedelemi céggyűlésbe bevezette
s a „Központi Értesítő”-ben meg-
hirdette. Ennek folytán a keres-
kedelmi törvény 202. §-a érte-
ményben felhívjuk a társaság hit-
lezőit, hogy ezen felhívás határidő
szori közzétételétől számított hat
hó alatt követeléseiket érte-
zésük, illetve azokat Ottenberg
Tivadar, udvari tanácsos urnál, az
Aradi Kir. Törvényszék vésze-
lgazgatójánál, felszámolónál írás-
ban jelentseék be, ellenesetben az
gények a társaság vagyonának
felo-átadásánál a keres. törvény
értelmében figyelmen kívül fog-
nak hagyatni.

Arad, 1917. február 15.

Aradi Vízvezetési Művek Rész-
venyl. saság
Igazgatósa.

1195

Lapkihordó pár felvételik.

Cím a kiadóhivatásban.

HIRDETÉMÉNY.

Vállaltunk felszámolása folytán
eladjuk összes gépeinket (gyorsajtók,
tégelynyomók, vasalozógépek, litogra-
fiái gyorsajtó és kövek, lemezelték,
fűzőgépek, prések, számozógépek, vil-
lanymotorok) és betűinket, valamint a
felszerelést tárgyaitkat

egészben

vagy részletekben.

Ugyazintan eladásra kerülnek komplett
könyvnyomdai, litografiai és könyv-
kötésszeli berendezések, asztalok, álva-
nyok, villany- és gázlámpák is. Mind-
ezek gyári telepünkön megtekinthetők.

Nagyvárad, 1917. év február hó

Bihar nyomda részvény-
társaság felszámolásban.

1192

Fiatal báránys

kapható

Thököly-téri első sátorban
Zelivojn-vics Dusan
hentesnél.

Viszonteladók figyelmebe!

Chocoládó, cacao, Chocoládó
bonbonok és cukorka árak
lorakata: 461

Gaber Miklós

Arad,
Andrássy-tér 13. Színoz-n. sarak.
Helyi és vidéki telefon: 10 - 59.

Viszketegsége

rúht, sörmört legbiztosabban
cimu-
lat a „Barna zsír.”
Kis légey K 1.60, nagy táca
K 8.—, csaldó edeg K 9.—,
utasi-ssai rendelhető: Dr. Flesch
E. «Korona» győdytárból, G. or.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat és vasárnap

Franzeska Bertini VI.

DIANA.

Számozott jegyek döntán 3 órától a mozi terében.

Előadások 5, 7 óra 15 9 órakor kezdődnek.

Meghívás.

Az Első Ujszentannai Takarékpénztár Részvénytársaság

folyó évi március hó 4-én délelőtti 11 órakor az intézet helyiségében

33-ik évi rendes közgyűlését

tartja meg, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóságnak évi jelentése és a felügyelő bizottság által megvizsgált 1916. évi zárszámadásnak előterjesztése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése a tiszta nyereség felosztása és hovatordítása iránt.
3. Két részvényes választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
4. Három igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Határozat hozatal a részvény-tőke felemelése és az alapszabályok 8. §-ának megváltoztatása tárgyában.
6. Meghatározás az igazgatóság részére, hogy a részvénytőke felemelése körül szükségeltető intézkedéseket megtehesse és az alapszabályok módosítását a cég bíróságnál bevezettassa, továbbá, hogy a cég bíróság részéről megnyilatkozó esetleges pótlásokat és intézkedéseket sa át hatáskörében megtehesse.

Ujszentanna, 1917. február hó 11-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet: 52. §. Azon részvényesek, kik a közgyűlésen szavazati jogukkal élni akarnak, kötelesek részvényeiket 7. §. legkésőbbben egy nappal a közgyűlés megkezdése előtt, az intézet pénztárána vagy Aradon az Arad megyei Takarékpénztárnál letétbe rakni ellenében átadni, ellenkező esetben a tanácskozásban és szavazásban részt nem vehetnek. 1200

Zármérleg.

Mérleg-számla 1916. december 31.

Vagyon.

Teher.

	K	I	K	I		K	I	K	I
Készpénz	121,222	61			Részvénytőke			600,000	
Más intézeteknél elhelyezett tőkék	178,994	45	295,217	06	Tartalékalap...	252,035			
Váltó kölesönök			1,900,664	80	Külön tartalékalap	10 000		*262,035	
Jelzálog kölesönök			265 017		id. Scherer János-alap			2,931	42
Kötvény kölesönök			16,801		Betétek			1,955,863	98
Folyószámla kölesönök érték-			715,196	56	Lombard			522,576	20
papir fedezettel					Letétek			89,967	88
Értékpapírok:					Hitelezők			8,146	89
K 830,750— n. é. 6% hadiköt-	314,212	50			Be nem fizetett betétkamatadó			4,768	89
vény á K 95—					Átmeneti kamat			18,409	07
K 40,500— n. é. 5 1/2% hadi-	85,640				Nyereség egyenleg			85,437	74
kötvény á K 88—			353,531	25					
Értékpapir függő kamatok ...	3,678	75							
Pénzügyi Központ 20% üz-			2,400						
letrészfizetése			1,302	85					
Adósságok			3,550,130	52				3,550,130	52

* Ez évi hozamteljesítéssel K 280,000—

Ujszentanna, 1916. december 31-én.

Zimmermann Lőrincz, s. k.
főpenztáros.

Adelmann Károly, s. k.
vezérigazgató.

Szilbereisz Károly, s. k.
könyvtáros.

Ackermann Jakab, s. k.
igazgató.

Gantner Vilmos, s. k.
igazgató.

Karl József, s. k.
igazgató.

Mandi Antal, s. k.
igazgató.

Mandi József, s. k.
igazgató.

Scherer Károly, s. k.
igazgató.

Scherer Viktor, s. k.
igazgató.

Zimmermann Ádám, s. k.
igazgató.

Alulírottak jelen „Mérleg-számlát” a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Adelmann Géza, s. k.

Hönlöcs János, s. k.

Pénzes Ákos, s. k.

Scherer János, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Alulírottak mint az Első Ujszentannai Takarékpénztár Részvénytársaság felügyelő-bizottság tagjai tisztelettel jelentjük, hogy a fentebb 1916. évi a törvény és a társaság alapszabályai értelmében az intézet ügykezelését minden ágában szigorúan ellenőriztük s hogy a tisztelt közgyűlés elé terjesztett 1916. évi zármérlegben valamint a nye-

reség-vesztés-számlában foglalt egyes tételek az üzleti könyvekkel teljesen meggyeznek.

A tiszta nyereség felosztását és hovatordítását illetőleg az igazgatóság ajánlataihoz hozzájárulunk és kérjük a tisztelt közgyűlést miszerint az 1916. évi zárszámadásokat jóváhagyni az igazgatóságnak, a választmánynak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni az érkezőkig.

Ujszentanna, 1917. évi február hó 11-én.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Adelmann Géza, s. k.

Hönlöcs János, s. k.

Pénzes Ákos, s. k.

Scherer Ákos, s. k.

Aradmegyei Takarékpénztár.

Vagyon. **Mérleg-számla 1916. évről.** Teher.

	Vagyon				Teher			
	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár állandék és Osztrák-magyar bank giro-számlán			2,934.286	86			6,750.000	—
Más pénzüzeteknél elhelyezett tőkék			12,867.977	07	5,233.794	86		
Váltó-tárca			15,962.321	49	29.594	58		
Ingatlan kölcsönök			2,148.783	—	20.000	—	5,938.769	60
Záloglevél kölcsönök			5,152.180	78	685.380	16		
Előlegek értékpapírokra			144.245	—				
Adósság folyószámlában:								
Értékpapírokkal, bekebelezett kötvényekkel fedezett kölcsönök	6,830.860	66			26,985.579	83		
Törvényhatóságok tartozásai és kölcsön adott értékpapírok	1,010.822	11			33.953	80		
	7,841.682	77			26,969.533	63		
Hadikölcsön kötvényekre folyóaitott lombard előlegek	7,979.754	11	15,820.936	88	11,215.740	96	39,728.227	40
Záloglevél biztosítéki alap értékpapírok:					1,542.052	81	2,030.768	67
K 306.600.— 6% Magyar kir. állami járadék zárólt	288.204	—						
K 191.500.— 4% Magyar korona járadék kötvény	134.050	—						
K 111.360.— 4% Magyar állami járadék kötv. 1910. évi	77.952	—	500.206	—				
Értékpapír készlet és függő kamatai			8,671.581	92				
Záloglevél készlet:								
készletben levő 88.600.— K 4%—os								
ntézeti záloglev. á 80.— K és függő kamatai								
Tisztviselői nyugdíj alap értékpapírjai és függő kamatai								
Ingatlanok								
Hátralékos kamatok								
Leltár leírva								
			60,072.684	93			60,072.684	93

Arad, 1916. évi december hó 31-e

FODOR GYULA, s. k.
ügyvezető igazgató.

MATEGOWSKY KÁROLY, s. k.
titkár-főkönyvelő.

K Z I G A Z G A T Ó S Á G:

KINTIZIG JÁNOS, s. k.
igazgató.

LEOPOLD ZSIGMOND, s. k.
igazgató.

H. NEUMAN ADOLF, s. k.
igazgató.

RING GÉZA, s. k.
vezérigazgató.

VÁSÁRHELYI JÓZSEF, s. k.
igazgató.

WADOWSKY GUSZTÁV, s. k.
igazgató.

Jelen „Mérleg-számlát” a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítottuk s azt helyesnek és teljesen rendben levőnek találjuk.

Arad, 1917. évi február hó 8

Dr. BOGDÁNFFY BÉLA, s. k.
f. biz. tag.

FUCHS IGNÁC, s. k.
f. biz. elnök.

TENNER JÓZSEF, s. k.
f. biz. tag.

TISZTELT KÖZGYÜLESI

Van szerencsénk a t. Közgyűlésnek jelenteni, hogy a reánk ruházott feladatnak híven megfelelően, a lefolyt 1916. évben is éber figyelemmel kísértük az Aradmegyei Takarékpénztár ügyvitelét, ismételten megvizsgáltuk a pénztárakat, az értéklátszókat, az okmányokat és könyvvizsgálat, miáltal állandóan tudomással bírtunk az intézet ügyeinek szabályszerű, pontos menetéről, valamint meggyőződést szereztünk arról a példás rendről, mely az ügykezelés minden ágában uralkodik.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1916. évi mérleget beható vizsgálat alá vettük és megnyugvással jelenthetjük a t. Közgyűlésnek, hogy az intézet alapszabályok és kereskedelmi törvény rendelkezései minden tekintetben érvényre jutottak, továbbá, hogy a bemutatott 1916. évi „Mérleg-számla” adatai az intézet valószínűségi állapota tüntetik fel és hogy a „Veszteség- és nyereség-számla” szerint kimutatott 806.303 korona 43 fillér tiszta nyereség az 1916. évi valószínűségi eredményt képviseli, úgy, hogy az 1915. évről áthozott 62.000.— korona nyereség elővitellel együtt helyesen számol be az igazgatóság 868.303 korona 43 fillérmel összes tiszta nyereség felől.

Mindezek alapján hozzájárulunk az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatóságának jelentéséhez, valamint a 868.303 korona 43 fillérmel tiszta nyereség mikénti felhasználása iránti javaslatához, melyet elfogadásra ajánlunk a t. Közgyűlésnek.

Végül a magunk részére kérjük és az igazgatóság működésére nézve indítványozzuk, hogy a szokásos felmentvényt megszavazni méltóztatásuk.

Arad, 1917. évi február 8-án.

AZ ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁGA:

Dr. BOGDÁNFFY BÉLA, s. k.
f. biz. tag.

FUCHS IGNÁC, s. k.
f. biz. elnök.

TENNER JÓZSEF, s. k.
f. biz. tag.